

Norfund 20
YEARS
1997-2017

Statens investeringsfond for næringsvirksomhet i utviklingsland

2016

ÅRSRAPPORT

ÅRSBERETNING 2016

Norfund - Statens investeringsfond for næringsvirksomhet i utviklingsland - ble opprettet av Stortinget i 1997 som et statlig eid og finansiert investeringselskap. Norfund er et virkemiddel i norsk utviklingspolitikk. Norfund bidrar til økonomisk utvikling og lønnsomme, bærekraftige arbeidsplasser i fattige land gjennom utvikling av lønnsomme bedrifter, særlig innen ren energi, finanssektoren og landbruk, og overføring av kunnskap og teknologi. Samlet portefølje var ved utgangen av 2016 på 16,8 milliarder kroner.

Denne beretningen omfatter både Norfund og Norfund konsern. Norfund konsern inkluderer konsolidering av datterselskapet Norfininvest AS, der Norfund eier 75 prosent. Norfininvest AS er eier av 12,2 prosent i Equity Group Holdings Ltd (Equity Bank), som eies sammen med Norfinance AS. Forhold som særlig gjelder henholdsvis Norfund konsern eller Norfund er spesielt angitt i beretningen. For øvrig gjelder beretningen begge selskap.

1. OPPSUMMERING AV ÅRET

Den økonomiske utviklingen i Norfunds prioriterte regioner har det siste året vært blandet. I følge OECD var den globale BNP-veksten i 2016 under 3 prosent, den svakeste siden 2009. Den økonomiske utviklingen i Mellom-Amerika var svak som følge av den svake veksten i vesten. Landene i Sørøst-Asia hadde gjennomgående sterkere vekst enn verdensøkonomien, med unntak av Myanmar, som var preget av uvær, flom og lave priser på eksportvarer. Landene i det sørlige Afrika er fortsatt sterkt negativt preget av tilbakeslaget etter fallene i råvarepriser, med svekkede betalingsbalanser og svekkede statsfinanser. Lyspunktet er Øst-Afrika, som har hatt en relativt sterk økonomisk vekst blant annet drevet av økt intra-regional handel samt positiv effekt fra lave priser på importerte oljeprodukter. Sør-Sudan og Burundi er unntak, som begge har hatt svak utvikling som følge av interne konflikter, og, for Sør-Sudans del, i tillegg nærmest bortfall av oljeinntekter som følge av lave oljepriser.

En fortsatt usikker global økonomisk situasjon har redusert investorers investeringsvilje, særlig i fattige land. Til tross for overflod av kapital i vesten, flyter mindre kapital til landene i våre regioner, spesielt Afrika. Norfund og andre utviklingsfinansinstitusjoner (DFI'er) har dermed en enda viktigere rolle i å tilføre kapital til privat sektor. Norfund opererer i land som er vanskelige av mange årsaker, noe som stiller særegne krav til kompetanse og fondets evne til å håndtere ulike former for risiko.

Også i 2016 hadde Norfund et høyt nivå på sine investeringer.

I 2016 inngikk Norfund investeringsavtaler for 2,8 milliarder kroner. Om lag 870 millioner kroner var investeringer i fornybar energi. Innenfor finansinstitusjoner ble det inngått investeringsavtaler for 1,45 milliarder kroner, og innen mat og landbruk 248 millioner kroner. I fond for små og mellomstore bedrifter (SMB-fond) ble det investert 214 millioner kroner.

I porteføljen pr 31.12.2016 er om lag 49 prosent av Norfunds investeringer innen ren energi. Norfund skiller mellom begrepene «ren energi», som er navnet på investeringsavdelingen og omfatter hele energiporteføljen, og «fornybar energi», som kun omfatter energi basert på fornybare kilder. Forskjellen utgjøres i hovedsak av investeringer i gasskraft i Øst- og Vest-Afrika. Fornybar energi utgjorde 41 prosent av samlet portefølje. Om lag 30 prosent av porteføljen er i finansinstitusjoner, herunder mikrofinans, og 9 prosent i mat og landbruk. Den resterende delen av porteføljen (11 prosent) er i hovedsak i SMB gjennom aktive eierfond. Hele 73 prosent av nye investeringer ble gjort i Afrika sør for Sahara, mens 57 prosent ble gjort i de minst utviklede landene (MUL). I 2016 utgjorde investeringene i fornybar energi 62 prosent av kapitaltilførselen samme år, godt over eiers måltall. Investeringene i fornybar energi kan imidlertid variere mye fra år til år.

Norfunds reviderte strategi ble vedtatt av styret i januar 2016. Hovedelementene i Norfunds strategi er kompetansebasert vekst, geografisk konsentrasjon om det østlige og sørlige Afrika, Mellom-Amerika og utvalgte land i Sørøst-Asia, prioritering av investeringer i ren energi, finansinstitusjoner, mat og landbruk og SMB. Fondet vil styrke sin rolle som en aktiv, strategisk minoritetsinvestor med hovedvekt på bruk av egenkapitalinstrumenter.

Fondet har iverksatt en rekke prosesser som ledd i oppfølging av den reviderte strategien. Det geografiske virkeområdet ble i 2016 utvidet til å inkludere Etiopia, Somaliland og en gradvis inngang i Vest-Afrika. Et nytt regionkontor i Accra,

Ghana, er under opprettelse og vil utgjøre et første steg inn i Vest-Afrika. Fondet har satt i gang prosesser for å styrke sitt arbeid for å sikre etterlevelse av regelverk, finansiell risiko og dokumentasjon av utviklingseffekter.

Norfund har fire regionkontorer: Maputo og Nairobi i Afrika, Bangkok i Asia og San Jose i Mellom-Amerika. Kontoret i Johannesburg ble nedlagt 31.12.2016. Norfunds politikk er å rekruttere personell fra de land vi investerer i. Traineeordningen som Norfund etablerte i 2015 ble videreført i 2016 med tre lokalt rekrutterte traineer ved regionkontorene i Afrika.

2. NORFUNDS VIRKSOMHET

2.1. Virksomhet og virksomhetsområder

Norfunds formål er å bidra til utvikling gjennom investeringer i levedyktige og lønnsomme virksomheter. På denne måten bidrar Norfund til å skape arbeidsplasser og inntekter til ansatte og eiere, og skatteinntekter til det offentlige. Investeringene skal være addisjonelle ved at de øker tilgangen på kapital og kompetanse i fattige land. I tillegg skal Norfund være katalytisk ved å mobilisere kapital også fra andre investorer, både fra Norge og internasjonalt. Norfund investerer alltid sammen med andre og går normalt ikke inn med mer enn 35 prosent av egenkapitalen i et selskap. For de fleste prosjektene er Norfunds bidrag en kombinasjon av kapital (egenkapital og/eller lån) og utøvelse av ansvarlig og kompetent eierskap. Utøvelse av godt eierskap krever betydelig kunnskap om land, sektorer og investeringsfaglig håndverk og, ikke minst, evne til å identifisere og velge riktig(e) partner(e), og til aktivt å følge opp investeringene. Norfund mottar årlige kapitalinnskudd fra staten. I 2016 var samlet kapitalinnskudd 1,48 milliarder kroner.

Den viktigste enkelthendelsen i 2016 var avtalen om opprettelsen av Arise, et investeringsselskap for banker i Afrika sør for Sahara, som ble operativt fra 1.1.2017. Arise ble etablert gjennom et samarbeid mellom Rabobank, den nederlandske DFI-en FMO, og Norfund med sikte på å styrke banksektoren i Afrika sør for Sahara, og å bidra til økt kapitaltilgang for SMB og finansiell inkludering. Norfund eier sammen med de øvrige norske partnerne i Norfinance 48 prosent av selskapet. En annen viktig milepæl var den danske DFI-en, IFU, sin beslutning om å tre inn i NMI-samarbeidet og å investere i det tredje NMI-fondet. NMI ble da det Nordiske Mikrofinans-Initiativet. Med IFU på laget er ambisjonen at NMI skal bli den ledende mikrofinansplattformen i Norden, med mulig framtidig deltakelse av investorer fra flere nordiske land. En tredje viktig hendelse var inngåelse av en avtale mellom Scatec Solar og KLP Norfund Invest AS med det statlige Electricidade de Mozambique (EDM), som sikrer salg av solenergi fra det planlagte første storskala solcellekraftverket i Mosambik. Det

planlagte kraftverket representerer et viktig første skritt i å realisere Mosambiks ambisjon om å øke fornybarandelen i sin energimiks, og vil representere viktig kapasitet i energifattige Nord-Mosambik.

Norfunds virksomhet er inndelt i følgende fire investeringsområder:

Ren energi: Investeringene i ren energi skal forbedre og øke elektrisitetsproduksjonen fra rene energikilder og dermed bidra til å sikre grunnlaget for økonomisk utvikling. Prosjektene kjennetegnes ved stort kapitalbehov og høy risiko, blant annet knyttet til selve utbyggingen og til hydrologiske forhold i vannkraftverkene. Norfunds investeringer i kraftproduksjon har over tid vist god lønnsomhet og gitt store utviklingseffekter.

Norfund inngikk i 2016 investeringsavtaler innen ren energi på til sammen 870 millioner kroner, alle i fornybar energi. Blant viktige avtaler som ble inngått i 2016 var:

- Scatec Solar og KLP Norfund Invest inngikk en kraftsalgsavtale (PPA) for Mosambiks første storskala solkraftverk. Det 40 MWp solkraftverket Mocuba forventes å levere nok energi tilsvarende forbruket til 175 000 husholdninger. Kommittert beløp er 122,4 millioner kroner.
- Interact Climate Change Facility (ICCF) er en mekanisme for ko-finansiering av klimaprojekter i utviklingsland, etablert av en gruppe europeiske DFI-er, franske ADF og den Europeiske Investeringbanken. Norfund har vært med fra starten i 2010 og kommitterte i 2016 182,2 millioner kroner.
- Gjennom selskapet d.light design Inc. investerte Norfund i en ledende off-grid strømløsningsleverandør. Selskapet selger solcelledrevne lykter og husholdningssystemer. Norfunds investering vil bidra til ekspansjon i markedene for husholdningssystemer i Øst-Afrika og den Demokratiske Republikken Kongo, og senere Nigeria og Etiopia. Kommittert beløp er 43,6 millioner kroner.
- Norfund kommitterte ca. 500 millioner kroner til SN Powers satsing i Afrika sør for Sahara. Videre videreførte fondet støtte til utvikling av nye prosjekter via Globeleq, SN Power og gjennom bruk av Norfunds prosjektutviklingsfasilitet for fornybar energiprojekter.
- Elvekraftverket Stortemelk i Sør-Afrika ble satt i drift i 2016. Vannkraftverket er en nyetablering, og har en installert effekt på 4,5 MW. Den årlige produksjonen vil være 28GWh. »

» **Finansinstitusjoner:** Norfund investerer i eller gir lån til banker, mikrofinans- og andre finansinstitusjoner. Hovedmålet er å utvide tilbudet av finansielle tjenester til SMB'er og individer som ellers ikke har tilgang til slike tjenester. Norfund inngikk investeringsavtaler på til sammen 1 452 millioner kroner i finansinstitusjoner i 2016.

I samarbeid med Rabobank og den nederlandske DFI-en FMO etablerte Norfund og partnerne i NorFinance bankinvesteringsselskapet Arise. Arise skal bidra til å styrke og utvikle effektive, inkluderende banker i Afrika. Norfonds eksisterende aksjer og grunnfondsbevis i afrikanske banker plasseres i Arise. I de kommende årene vil nye aksjeinvesteringer i afrikanske banker prioriteres gjennomført gjennom Arise. Netto kommitert beløp i Arise i 2016 er 918,9 millioner kroner. Norfund vil heretter trappe opp arbeidet med å investere i finansinstitusjoner i Asia og Latin-Amerika.

Norfund kommitterte tre investeringer i Mellom-Amerika: En egenkapitalinvestering i Banco Promerica Guatemala med 82,8 millioner kroner, og et lån til mikrofinansinstitusjonen Fedecredito i El Salvador på 86,4 millioner kroner, samt en egenkapitalinvestering i mikrofinansinstitusjonen Fondo de Desarrollo Local (FDL) i Nicaragua på 41,7 millioner kroner.

I 2016 solgte Norfund sin eierandel på 21 prosent i den kambodsjanske mikrofinansinstitusjonen Hatta Kaksekar Limited (HKL) til Bank of Ayudhya, en større Thailand-basert bank. HKL var opprinnelig et Oxfam-prosjekt etablert i 1994 som en respons på matvarekrisen i landet, og har vokst raskt fra å være en liten NGO til å bli den fjerde største mikrofinansbanken i landet. Norfund investerte første gang i HKL i 2007 og har siden 2008 vært en aktiv eier. HKL har ambisjoner om å bli en fullservice bank, og den nye eieren anses å være den rette strategiske partneren for institusjonens videre ekspansjon.

SMB-fond: SMB-fond er et viktig instrument for å nå små og mellomstore bedrifter. Disse bedriftene har stor betydning for oppbygging av et velfungerende næringsliv og lokale arbeidsplasser. Mangel på kapital i SMB-sektoren gjør at Norfund har en addisjonell rolle ved investeringer gjennom slike fond. Fondsinvesteringene konsentreres om markeder der behovene er spesielt store, særlig i de minst utviklede landene (MUL). Investeringer gjennomføres primært ved bruk av lokale forvaltere som bidrar til aktivt eierskap og kompetanseheving i bedriftene. Norfund inngikk investeringsavtaler med SMB-fond for 214 millioner kroner i 2016.

To nye fondsinvesteringer ble gjort i 2016. FIPA II, en oppfølger til FIPA, og som investerer i Angola og forvaltes av en forvalter som Norfund etablerte i 2009 sammen med en lokal partner,

og SMB-fondet Frontier Fund II, som investerer i Bangladesh og er en oppfølger til Frontier Fund, som Norfund investerte i i 2010. Kommitterte beløp er henholdsvis 149,7 millioner kroner i FIPA II, og 64,4 millioner kroner i Frontier Fund II.

Mat og landbruk: Norfonds investeringer i mat og landbruk er i hovedsak rettet mot vekstbedrifter med store utviklings-effekter i Afrika. I disse investeringene er ofte Norfonds kompetanse og rolle som aktiv eier like viktig som selve finansieringen.

Norfund har også i 2016 hatt utfordringer i landbruksporteføljen, noe som imidlertid ikke er uventet med en høy andel nyetableringer i vanskelige markeder. Samtidig er det gjennom året arbeidet med flere investeringer som ventes gjennomført i første halvår 2017.

Samlet inngikk Norfund investeringsavtaler for 248 millioner kroner på investeringsområdet Mat og landbruk i 2016. En nyinvestering på 16,4 millioner kroner ble gjort i selskapet Associated Foods Zimbabwe (Pvt) Ltd, selskap som bearbeider landbruksprodukter til konsumentmarkedet. Videre kommitterte Norfund 179,3 millioner kroner til European Financing Partners (EFP), en ko-finansieringsmekanisme for utviklingsland som er etablert av europeiske DFI-er og den Europeiske Investeringsbanken. Norfund investerte i EFP første gang i 2009.

Tilskuddsordningen

Norfund har en tilskuddsordning som skal forsterke utviklingseffektene av våre investeringer. Ordningen tilbyr profesjonell og teknisk bistand til prosjekter gjennom prosjektutvikling, virksomhetsforbedring og ESG (environment, social, governance), som for eksempel opplæring, styrking av interne kontrollsystemer eller bedrede HMS-rutiner og lokal-samfunnsutvikling.

Norfund godkjente tilskudd for totalt 11,1 millioner kroner fordelt på 14 prosjekter i 2016. Av disse var 21 prosent prosjektutvikling (16 prosent av midlene), 71 prosent virksomhetsforbedring og ESG (78 prosent) og 7 prosent lokalsamfunnsutvikling (7 prosent). Videre gikk 86 prosent av midlene til prosjekter i Afrika sør for Sahara (71 prosent av prosjektene), og 31 prosent av midlene gikk til prosjekter i de minst utviklede land (MUL). I tillegg til de 14 helt nye prosjektene ble 28 prosjekter fra tidligere år videreført i 2016. Ordningen ble ikke tilført nye midler i 2016 som følge av en ekstraordinær budsjettssituasjon. Utenriksdepartementet ga i brev av 19. april Norfund midlertidig adgang til å finansiere tilskudds-prosjekter over driftsbudsjettet.

Norfund forvalter også øremerkede midler fra Utenriksdepartementet (UD) og ambassadene til risikoavdempende tiltak ved våre investeringer i Sør-Sudan og Myanmar, samt et tilskudd fra Klima- og Miljødepartementet til Nordic Microfinance Initiative (NMI) for en forstudie under klima- og skoginitiativet.

Norfund forvalter i tillegg et tilskuddsfond øremerket for prosjekter på Balkan på vegne av UD. Det meste av midlene er gitt i lån til to finansieringsselskaper.

Veiledningskontoret

Veiledningskontoret for næringsutvikling i utviklingsland opprettet av Norad og Norfund ble i fellesskap i 2007, som en førstelinjestans for henvendelser fra aktører som ønsker å satse kommersielt i utviklingsland. Kontoret registrerte 224 henvendelser i 2016, en oppgang på vel 15 prosent i forhold til 2015. På bakgrunn av at situasjonen har endret seg siden opprettelsen av kontoret, bl.a. har støtteordningene til Norad gradvis blitt endret og Norfund har blitt mer kjent i markedet enn da Veiledningskontoret ble opprettet, besluttet Norfund og Norad at det ikke er behov for en felles struktur for informasjon og veiledningstjeneste. Veiledningskontoret ble avvirket i sin nåværende form i februar 2017. Målrettet informasjon og videreføring av Veiledningskontorets oppgaver blir videreført i de respektive eierinstitusjoner.

2.2. Realiseringer

Norfund realiserte i 2016 tre egenkapitalinvesteringer: Hattha Kaksekar Ltd (Kambodsja), Matanuska Africa (Mosambik), og TPS Pakistan. Nøkkeltall for realiseringene finnes i note 10 regnskapet. I tillegg ble ni lån innfridd.

2.3. Finansiell risiko

I tråd med Norfunds utviklingsmessige formål investerer vi i land der rammevilkår, markeder og selskaper er preget av høy risiko. Det er således betydelig usikkerhet knyttet til fremtidige forhold. I mange av Norfunds investeringer er det også betydelig motpartsrisiko. Til utlån er det knyttet betydelig kreditt- risiko. Norfund har rutiner for risikovurdering før investeringsbeslutninger tas, og for risikohåndtering i investeringsperioden. Risikoprofilen på porteføljen er i henhold til Norfunds mandat.

Norfunds investeringer gjennomføres i stor utstrekning i utenlandsk valuta, i all hovedsak amerikanske dollar, men også i euro, sørafrikanske rand og annen lokal valuta. Norfunds resultat rapporteres i norske kroner. I de enkelte investeringene er det også valutarisiko mellom Norfunds investeringsvaluta og bedriftenes inntektsstrømmer i lokal valuta. Norfunds mandat tilsier at fondet ikke skal bruke ressurser på å sikre verdien av porteføljen i norske kroner, siden midlene skal reinvesteres

utenfor Norge. Norfunds investeringsforpliktelser er altså i utenlandsk valuta. Utbetalingene fra våre reserver i norske kroner skjer ofte lenge etter at kontrakt er inngått og da til en ukjent kurs. For å håndtere denne risikoen holdes noe av investeringsmidlene tilbake som buffer i Norges Bank.

I Norfunds avtalefestede portefølje utgjør direkte og indirekte egenkapitalinvesteringer 85 prosent og lån 15 prosent. 52 prosent er investert i Afrika sør for Sahara, og MUL-andelen er 33 prosent.

Markedsforhold utgjør også en viktig risikofaktor. Norfund har stor eksponering mot energimarkedet, og fallende energipriser påvirker lønnsomheten spesielt i deler av porteføljen som er eksponert mot kortsiktige markeder. Videre utgjør politisk og regulatorisk risiko viktige faktorer.

Øvrige risikofaktorer er omtalt i note 15 i selskapets årsregnskap.

2.4. Samfunnsansvar og menneskerettigheter

Norfunds mandat og virksomhet innebærer en høy grad av samfunnsansvar, og fondet arbeider systematisk med å styrke innsatsen. Eier forventer at Norfund følger opp de kravene som er stilt blant annet i Meld St. 27 (2013-2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap. Norfund tar samfunnsansvar gjennom å sette høye krav til egen drift og til driften av virksomhetene i porteføljen. Norfund har nulltoleranse for korrupsjon, og krever at menneskerettigheter, likestilling, lokalsamfunn, samt hensyn til miljø og biologisk mangfold ivaretas. Alle disse forholdene gjennomgås grundig før investeringsavtaler inngås, det etableres om nødvendig handlingsplaner for selskapenes oppfølging, og disse forholdene står sentralt i Norfunds aktive eieroppfølging av selskapene, samt i rapportering fra selskapene som Norfund har investert i.

I mange av landene som Norfund investerer i, er lover og regler som beskytter arbeidstakere og utsatte gruppers rettigheter svakt implementert. Norfund stiller derfor i sine investeringsavtaler krav om oppfølging utover det som ofte er praksis, og forplikter virksomhetene til å følge Verdensbankens International Finance Corporation (IFC) standarder for miljø og sosiale forhold. Standardene omfatter blant annet urfolks rettigheter, biodiversitet, lokalsamfunnshensyn og ILOs kjernekonvensjoner. Relevante deler av menneskerettighetserklæringen og FNs veiledende prinsipper for menneskerettigheter er innarbeidet i IFC-standardene. Oppfølging av standardene er en integrert del av arbeidet med å inngå investeringsavtaler og å følge opp investeringene som eier og långiver. Norfund har etablert en integritetspolitikk for virksomheten og rapporteringsrutiner ved mistanker om økonomiske misligheter og korrupsjon som følges opp »

» løpende i alle deler av organisasjonen. For mistanker om økonomiske misligheter og korrupsjon er det etablert en egen rapporteringsrutine til Utenriksdepartementet.

Et viktig resultat av Norfunds arbeid for å ivareta menneskerettigheter og antikorrupsjon i sine investeringer, er at Norfund har opparbeidet et omdømme som en investor som ikke aksepterer brudd på viktige prinsipper, og av den grunn har blitt en attraktiv investeringspartner. Omfanget av varslingssaker og hendelser knyttet til korrupsjon/forretnings-etikk er lite. Det ble i 2016 rapportert om fire tilfeller der det forelå mistanker om økonomiske misligheter.

Norfund har vedtatt prinsipper for eierstyring og selskapsledelse. Norfund drives i samsvar med gjeldende regelverk for økonomistyring i staten, og forebygging av økonomisk mislighold er integrert i Norfunds mandat og virksomhet.

Med utgangspunkt i Utenriksdepartementets handlingsplan «Frihet, makt og muligheter - handlingsplan for kvinners rettigheter og likestilling i utenriks- og utviklingspolitikken 2016-2020», samt eierskapsmeldingen som viser til at statlige selskaper forventes å etablere en strategi og gjennomføre tiltak for å fremme likestilling, vedtok Norfund i 2016 en likestillingsstrategi som tydeliggjør prioriteringer, hensyn og tiltak både internt i egen organisasjon og i arbeidet med porteføljeselskapene. Norfund vil hovedsakelig konsentrere seg om fremme av kvinners økonomiske deltakelse samt ikke-diskriminering i arbeidsforhold. Flere tiltak er allerede igangsatt under strategien, herunder støtte til deltakelse for kvinnelige ansatte i porteføljeselskapene i NHOs styre- og ledelsesprogram i Øst-Afrika, the Female Future Program. Videre var Norfund medarrangør av en konferanse om kvinnelig entreprenørskap i Oslo i november 2016. Fondet har også ansatt en dedikert personalressurs for blant annet å styrke arbeidet med å rekruttere kvinnelige kandidater til eksterne styreverv.

Gode arbeidsforhold for ansatte er en grunnleggende målsetting for Norfund. Å bidra til at virksomhetene vektlegger helse, miljø og sikkerhet (HMS) er en betydelig utfordring, særlig ved større byggeprosjekter og i forbindelse med landveistransport. Vi skal sørge for at nødvendig sikkerhetsutstyr blir brukt, og at rutiner følges av alle involverte, inkludert underleverandører. Norfund bruker betydelige ressurser på å følge opp HMS-krav i alle våre investeringer.

Rapportering av alvorlige ulykker og dødsfall er et ufravikelig kontraktskrav i våre investeringsavtaler. Det ble beklageligvis rapportert inn 19 prosjekterelaterte dødsfall fra Norfunds portefølje i 2016, hvorav 2 av dødsfallene var i våre direkte investeringer, mens 17 var i våre fonds underselskaper. I

Norfunds direkte investeringer rapporteres dødsulykker umiddelbart til styret og eier. Norfund følger opp alle dødsfall for å sikre at ulykkene etterforskes, at sikkerhetsrutiner om nødvendig justeres, og at de etterlatte får den kompensasjonen de har krav på. Norfund vil fortsette å arbeide for å redusere ulykker ved investeringene.

Norfund investerer alltid sammen med andre investorer, og ofte gjennom strukturer eller fond som er satt opp av andre. I land med svake rettssystemer og/eller der det er fare for korrupsjon i rettsapparatet, er forvaltning og håndhevelse av lover og regler ofte ikke effektiv eller forutsigbar. I slike land kan det være vanskelig for Norfund og partnere å sikre at rettslige grep kan gjøres ved økonomisk mislighold eller tvister. Dette utgjør en risiko som blir for stor for mange investorer og långivere. Ved investeringer i svakt utviklede land er det derfor ofte nødvendig å benytte et tredjeland. Bruken av slike oversjøiske finanssentra (OFS) gir Norfund et spesielt ansvar for å påse at vi har full innsikt i de transaksjoner som skjer og sikre at vi ikke på noen måte bidrar til skatteunndragelse eller ulovlige kapitalstrømmer. I tråd med retningslinjer gitt av Utenriksdepartementet i 2014 er Norfund underlagt de samme retningslinjer som andre statlige selskaper og fond med internasjonal virksomhet. Norfund utviser stor forsiktighet med bruk av OFS. Norfund følger OECDs retningslinjer på skatteområdet, herunder å unngå å benytte skatteparadiser som ikke følger standardene til Global Forum om transparens og effektiv informasjonsutveksling, eller land som ikke har inngått skatteinformasjonsavtaler med Norge. Norfund tok i 2016 et initiativ i den europeiske bransjeorganisasjonen EDFI for å utvikle felles retningslinjer på skatteområdet, et arbeid som nå er i gang.

Norfund integrerer hensyn til det ytre miljøet i driften og tilstreber å følge retningslinjene for «grønn stat». Retningslinjene stiller krav om at miljøhensyn skal integreres i virksomheten, og at det utarbeides et system for miljøledelse. Det ble derfor for noen år siden gjennomført en kartlegging av Norfunds påvirkning på det ytre miljøet. Som en liten kunnskapsbedrift har Norfund begrenset miljøpåvirkning. Den største miljøbelastningen Norfunds egen forretningsdrift forårsaker, knytter seg til flyreiser. I 2016 medførte Norfunds norsk-baserte medarbeideres reisevirksomhet CO₂-utslipp på om lag 301 tonn. Fra 2012 har de fleste flyvninger med avgang eller landing i EØS-området vært underlagt kvoteplikt gjennom det europeiske kvotesystemet. For disse tjenestereisene er dermed flyselskapene ansvarlige for kvoter for utslipp.

2.5. Utviklingseffekter

Norfunds oppgave er å bidra til etablering og utvikling av lønnsomme og bærekraftige bedrifter i utviklingsland. Lønnsomme bedrifter er grunnleggende for økonomisk vekst og bidrar til utvikling gjennom å skape jobber og skatteinntekter. Endringer i sammensetningen av Norfunds portefølje (realiseringer, innfrielse av lån og nye investeringer) gjør at tallene kan variere kraftig fra år til år. For å synliggjøre faktisk utvikling i porteføljebedriftene rapporterer vi i år også på endring fra årsslutt 2015 til årsslutt 2016 for de av virksomhetene som inngikk i porteføljen og rapporterte de siste to år.

Ved utgangen av 2016 var totalt 276 000 mennesker sysselsatt i virksomheter som Norfund har investert i direkte eller indirekte gjennom plattformer og fond. Kvinneandelen i den samlede sysselsettingen var 36 prosent, mens andelen kvinner i lederstillinger var 27 prosent. Virksomhetene som inngikk i porteføljen de siste to år rapporterte en samlet økning i faste jobber på 6 prosent, totalt 13 000 nye jobber. 42 prosent av virksomhetene rapporterte jobbvekst i perioden. Jobbveksten var størst blant virksomhetene i Asia (10 prosent) etterfulgt av virksomhetene i Afrika (4 prosent) og virksomhetene i Latin-Amerika (2 prosent). Det samlede antallet midlertidige jobber gikk ned med 25 prosent fra 2015 til 2016, bl.a. grunnet ferdigstilling av flere kraftverk.

Virksomhetene bidro også indirekte til vekst og jobbskaping gjennom innkjøp av varer og tjenester fra lokale bedrifter. Totalt kjøpte virksomhetene varer og tjenester for 19 milliarder kroner i 2016. Virksomhetene med rapportering fra de siste to år økte sine samlede innkjøp med 29 prosent.

Tilgang til stabil energi fremmer økonomisk aktivitet og jobbskaping. I 2016 produserte energiselskapene i Norfunds portefølje totalt 19,2 TWh elektrisitet. Dette tilsvarer forbruket til 30,1 millioner mennesker i de aktuelle landene. Fornybare energikilder genererte 61 prosent av elektrisiteten, og samlet bidro Norfunds fornybarportefølje til å unngå om lag 75 millioner tonn CO₂-utslipp i 2016.

Finansinstitusjonene som Norfund har investert i hadde ved utgangen av 2016 gitt 11 millioner lån til sine kunder. Virksomhetene med rapportering fra de siste to år økte sitt samlede utlånsvolum med 13 prosent og antallet lån til kunder med 17 prosent. I tillegg til dette har NMI investert i 11 mikrofinansfond med en samlet portefølje på 253 mikrofinansinstitusjoner. For NMIs indirekte investeringer mangler vi data for utviklingseffekter.

Landbruk er en av de viktigste sektorene for fattigdomsbekjempelse i Afrika. I 2016 dyrket Norfunds landbruks-

bedrifter 41 000 hektar jord, og produserte 91 000 tonn mat. Om lag 11 000 småbønder var tilknyttet virksomhetene gjennom kontraktsdyrking eller liknende ordninger. I 2016 betalte virksomhetene i Norfunds portefølje 10,9 milliarder kroner i skatter og avgifter til myndighetene i landene de opererer i. Virksomhetene med rapportering fra de siste to år rapporterte 33 prosent høyere skatteinngang for 2016 enn for 2015.

Det krever en aktiv eierutøvelse å følge opp at porteføljeselskapene opererer i tråd med våre krav og forventninger. Et viktig ledd i dette arbeidet er kompetanseoverføring. Gjennom styredeltakelse og tett prosjektoppfølgning bidrar Norfund til bedre virksomhetsledelse, økonomirutiner og systemer for helse, miljø og sikkerhet. Dette styrker overlevelsesevnen til bedriftene og derigjennom utviklingseffektene. Norfund bruker også tilskuddsordningen for å forsterke utviklingseffektene.

3. ORGANISASJON OG DRIFT

3.1. Eierstyring og selskapsledelse

Generalforsamling er fondets øverste organ. Norfunds styre velges av generalforsamlingen. Styret består av Kristin Clemet (leder), Per Kristian Sbertoli, Borghild Holen, Finn Jebesen, Martin Skancke, Brit K. S. Rugland, Nina Elisabeth Hansen og Vegard Benterud. De to sistnevnte er valgt av og blant de ansatte i fondet.

Norfunds internkontrollsystem bygger på en struktur der fondets styringsdokumenter inndeles i ulike nivåer som spenner fra dokumenter som lov og vedtekter, til konkrete rutiner for oppfølging. Strukturen er operasjonalisert og gir mulighet for kontroller, måling og etterprøving.

Eiers styringsregime for Norfund ble endret fra 2016 ved at Norfund ikke lenger mottar tildelingsbrev, men styres gjennom føringer i vedtekter og generalforsamlingsvedtak.

3.2. Personell, organisasjon og likestilling

Norfund er en kompetansebedrift som har etablert retningslinjer for rekruttering, kompetanse og likestilling. Det er etablert rutiner for medarbeideroppfølging og belønning. Det blir rekruttert målrettet for å styrke organisasjonens evne til å realisere den vedtatte strategien.

Antall årsverk i 2016 var 69. Per 31. desember var det ansatt 69 personer, hvorav 29 med utenlandsk bakgrunn. 23 av de ansatte arbeidet ved regionkontorene. Kvinneandelen blant styrets faste medlemmer var på 50 prosent. I Norfunds ledergruppe var to av seks kvinner, og kvinneandelen blant alle ansatte var på 43 prosent. Tre av de 6 personene som fikk ansettelse i 2016, var kvinner. Norfund er opptatt av likestilling i sin personal- »

- » politikk, og oppfordrer kvinner og personer med utenlandsk opprinnelse til å søke ledige stillinger. Det vises for øvrig til omtalen av Norfunds nye likestillingsstrategi under punktet «Samfunnsansvar og menneskerettigheter».

Norfund hadde i 2016 et sykefravær på to prosent av total arbeidstid, tilsvarende 301 dager. Dette er det samme som i 2015. Det inntraff ingen personskader eller skader på Norfunds materiell.

Norfund flyttet i desember 2016 sitt hovedkontor til nye, tidsmessige og funksjonelle lokaler i Oslo Sentrum som ivaretar kravene til universell utforming. Det tidligere regionkontoret i Johannesburg ble avvirket fra 31.12.2016. Alle de ansatte ved kontoret fikk tilbud om ansettelse i det nyopprettede investeringselskapet Arise i Cape Town, hvorav en takket nei.

Styret finner det ikke nødvendig å iverksette spesielle tiltak knyttet til arbeidsmiljøet eller for å fremme formålet i diskrimineringsloven og i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Det er ingen ansatte i Norfund konsern ut over de som er omtalt under informasjonen over om Norfund.

4. REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

Norfund er et investeringselskap. Norfunds driftsinntekter består derfor av renter, utbytte og salgsgvinster. For tradisjonelle produksjonsvirksomheter er dette klassifisert som finansposter. Tilsvarende er investeringer i tilknyttet selskap en del av driften, og Norfunds resultatandel fra tilknyttet selskap er derfor ført som driftsinntekter.

Norfund konsern inkluderer konsolidering av Norfinvest AS, der Norfund eier 87,5 prosent, 75 prosent direkte og 12,25 prosent indirekte gjennom Norfinance AS som eier 25 prosent i Norfininvest. Årsregnskapet for Norfund konsern kommenteres i eget avsnitt.

Norfund hadde i 2016 et overskudd på 64 millioner kroner (426 millioner kroner i 2015). Norfunds inntekter var på 428 millioner kroner (340 millioner kroner i 2015). Renteinntektene på 137 millioner kroner er redusert med 41 millioner kroner i forhold til 2015. Mottatte utbytter fra fond og egenkapitalinvesteringer var på 240 millioner kroner, en økning på 153 millioner kroner fra 2015. Andre driftsinntekter er i 2016 økt med 16 millioner kroner til 23 millioner kroner. Resultat fra tilknyttet selskap på - 173 millioner kroner inkluderer resultat fra Norfunds andel på 50 prosent av SN Power AS. I tillegg er det resultatført andeler fra KLP Norfund Investments AS (51 prosent), Norfinance AS (49,8 prosent), Norfininvest AS (75 prosent) og Arise BV (33,1 prosent), se note 5 i årsregnskapet.

Norfunds driftskostnader før valutaregulering av lån og nedskrivninger er redusert med 20 millioner kroner til 153 millioner kroner i 2016. Dette skyldes lavere kostnader i forbindelse med ekstern assistanse i forbindelse med selskapets investeringer. En marginal styrking av norske kroner mot investeringsvalutaene har medført en mindre negativ valutaregulering på våre lån med 11 millioner kroner, mot en gevinst på 233 millioner kroner i 2015. Det er foretatt større nedskrivninger i fem investeringer i 2016, og totalt er investeringene netto nedskrevet med 163 millioner kroner i 2016.

Andre renteinntekter var 10 millioner kroner, en reduksjon på 5 millioner kroner. Dette skyldes lavere avkastning på bankbeholdningen. Andre finansinntekter på 50 millioner kroner skyldes hovedsakelig valutagevinst på selskapets valuta-beholdning som følge av styrking av USD mot norske kroner i siste kvartal. Andre finanskostnader på 92 millioner kroner inkluderer valutatap for kortsiktig gjeld på 187 millioner USD. I tillegg er det påløpt 11 millioner kroner i rentekostnader på kortsiktig gjeld. Norfunds overskudd på 64 millioner kroner er tilført overskuddsfond.

Norfunds interne verdivurderinger tilsier at det fortsatt er betydelige merverdier i porteføljen utover de bokførte verdiene. Norfunds balanse ved utgangen av 2016 var på 18 105 millioner kroner (mot 15 085 millioner kroner året før), en økning på 3 020 millioner kroner. Endringen i balansen er i hovedsak et resultat av at 1 478 millioner kroner ble tilført fra eier, investeringen i Arise BV med tilsvarende kortsiktig gjeld på 1 563 millioner kroner (se for øvrig tekst note 5 i årsregnskapet) samt overskudd fra driften. Norfunds egenkapital utgjorde 16 410 millioner kroner (mot 15 006 millioner kroner i 2015) og 13 394 millioner kroner var ved årsskiftet utbetalt til investeringene (mot 12 866 millioner kroner i 2015). Norfund har rentebærende gjeld på 36 millioner USD i forbindelse med investeringen i Arise BV. Norfund utbetalte totalt 1 104 millioner kroner til investeringene og fikk 1 196 millioner kroner tilbake fra investeringene i 2016. Styret anser selskapets likviditet som tilfredsstillende. Det er gjort nedskrivninger på totalt 10 av 65 lån pr 31.12.2016. Nedskrivningene utgjør en prosent av kommittert, avtalefestet beløp.

Norfund konsern hadde i 2016 et underskudd på 6 millioner kroner (sammenlignet 458 millioner kroner i 2015). Norfund konserns inntekter var på 567 millioner kroner (sammenlignet 431 millioner kroner i 2015). Inntektene for konsernet sammenfaller med Norfunds inntekter med unntak av resultat tilknyttet selskap. Resultatandel fra Norfininvest AS er ikke inkludert da dette selskapets resultat konsolideres inn i Norfund konsern. Norfund konserns driftskostnader på 153 millioner kroner i 2016 inkluderer 0,3 millioner kroner i påløpte kostnader for

Norfinvest AS. Konsernets finansresultat på -31 millioner kroner tilsvarer hovedsakelig finansresultatet for Norfund da finansresultatet for Norfininvest AS er marginalt.

Norfund utfører ikke spesielle forsknings- og utviklingsaktiviteter som har betydning for regnskapet. Det har ikke inntruffet viktige hendelser etter balansedagen som har faktiske eller potensielle virkninger på resultat og stilling.

Etter styrets oppfatning gir årsregnskapet per 31. desember 2016 en rettvise beskrivelse av selskapets økonomiske stilling. Styret bekrefter at forutsetningene for fortsatt drift er til stede.

5. VERDIJUSTERT EGENKAPITAL OG AVKASTNING

Verdijustert egenkapital (VEK) er et anslag på den samlede markedsverdien til fondet. Da Norfunds investeringer i hovedsak er i ikke-likvide posisjoner, i krevende markeder med høy risiko, er anslagene for VEK beheftet med betydelig usikkerhet. Verdiene tar utgangspunkt i bokførte verdier for de enkelte investeringer, og justeres for mer- eller mindre verdier med utgangspunkt i prinsipper for verdsetting, som følger anbefalinger fra European Venture Capital Association (EVCA). Der det finnes relevante transaksjonsverdier, legges disse som hovedregel til grunn, men i de fleste tilfeller er verdianslaget basert på neddiskonterte fremtidige inntektsstrømmer. Slike anslag er gjenstand for subjektive vurderinger, og de egentlige verdiene vil først fremkomme ved realisasjon av investeringene.

Verdijustert egenkapital per 31. desember 2016 var 20 665 millioner kroner. Til sammenlikning var VEK 19 400 millioner kroner ved utgangen av 2015.

Norfunds formål er å skape lønnsomme bedrifter i fattige land. Mens de fleste andre norske investorer investerer med sikte på senere å ta pengene hjem til Norge, skal våre penger reinvesteres i fattige land. Av den grunn måler vi avkastning på investeringene i investeringsvaluta, ikke i norske kroner. Det er også på den måten medinvestorer som har investeringsvalutaen som funksjonell valuta, vil gjøre det. For våre norske medinvestorer vil avkastning i norske kroner være mer relevant. Av fondets samlede investeringer er om lag 84 prosent i amerikanske dollar, de resterende i andre valutaer. Valutakursvingninger påvirker både de regnskapsmessige resultatene, verddivurderingene av porteføljen og avkastningen beregnet i norske kroner versus amerikanske dollar.

Samlet for porteføljen er avkastning i investeringsvaluta beregnet til 4,9 prosent p.a.. Avkastningen er beregnet fra oppstartstidspunktet for investeringene. Tilsvarende er avkastningen,

beregnet i norske kroner, 9,2 prosent p.a. I 2016 var avkastningen i investeringsvaluta 2,9 prosent, og i norske kroner 1,3 prosent. De relativt svake tallene for 2016 skyldes i hovedsak svake energipriser i markeder der våre energiinvesteringer er markedseksponerte, samt verdinedskrivninger i et begrenset antall prosjekter, herunder flere av investeringene i primærlandbruk og energi.

6. FREMTIDSUTSIKTER

De nye bærekraftsmålene, som FN vedtok i 2015, understreker næringslivets sentrale betydning for økonomisk vekst og fattigdomsbekjempelse. Norfunds virksomhet støtter godt opp under flere viktige bærekraftsmål, herunder målet om å fjerne fattigdom, bekjempelse av sult, bærekraftig økonomisk vekst, likestilling, tilgang til energi, industri, innovasjon og infrastruktur, samt klimamålet. Flere av de underliggende delmålene peker direkte på elementer som står sentralt i Norfunds strategi, herunder mobilisering av kapital til fornybar energi, finansiering av små og mellomstore bedrifter, mikrofinans og finansiell inkludering, samt økt matvareproduksjon og bedret produktivitet i landbrukssektoren.

Lønnsomhet er en forutsetning for å skape bærekraftige bedrifter, og for å generere kapital som i neste omgang kan reinvesteres. Å kunne vise til gode finansielle resultater er også viktig for å skape interesse hos kommersielle investorer for investeringer i fattige land. Norfund har over tid bygget en betydelig portefølje av investeringer som både er lønnsomme og bærekraftige, og en organisasjon med kapasitet til å gjennomføre nye og følge opp eksisterende investeringer i betydelig omfang.

Kompetanse er en nøkkel til å lykkes i etablering og oppfølging av gode investeringsprosjekter med store utviklings effekter. Norfund vil fortsette et systematisk arbeid med å bygge opp en organisasjon med kompetanse til å investere i fattige land. Norfund er i dag en attraktiv arbeidsgiver og en attraktiv investeringspartner for norske og internasjonale investorer. Norfund har nulltoleranse for korrupsjon og arbeider systematisk for å identifisere og begrense risiko relatert til eventuell sviktende etterlevelse av regelverk og rutiner, integritet og korrupsjon.

Riktige partnere er avgjørende for vellykkede investeringer. Norfund har i mange år søkt nært samarbeid med andre investorer innen utvalgte områder, der slike partnere besitter særlig kompetanse og kan bidra til bedre måloppnåelse. En økende andel av Norfunds investeringer går gjennom plattformen og strategisk samarbeid med partnere, som solenergiselskapet Scatec Solar. Viktige plattformen er SN Power for vannkraftinvesteringer, samarbeidet med britiske CDC »

» gjennom Globeleq, som omfatter både sol-, vind- og gasskraft, og Nordisk MikrofinansInitiativ (NMI) for investeringer i mikrofinans, der nå også danske IFU er med. Gjennom bank-investeringselskapet Arise, etablert i samarbeid med nederlandske FMO og Rabobank, er det etablert en viktig plattform for bankinvesteringer i Afrika sør for Sahara.

Norfund har en viktig rolle i arbeidet med å leve opp til bærekraftsmålene, løse fattigdomsproblemene og begrense klimaendringene. Det krever store investeringer og overføring av teknologi fra næringslivet i rike til å bygge næringsvirksomhet i fattige land.

Vi observerer dessverre en bekymringsfull global utvikling der vestlige banker og investorer, inkludert norske investorer, trekker seg ut av fattige utviklingsland. Våre regioner rammes hardt. Mange investorer oppfatter risikoen ved investeringer i utviklingsland som for høy. Ofte er det imidlertid risikoen hjemme, i Vesten, knyttet til omdømmebelastningen hvis noe går galt, konsekvensene av potensielle straffereaksjoner og utestengelse fra markeder ved for eksempel korrupsjonsanklager, som er den reelle årsaken til at investorer trekker seg tilbake. Utviklingsfinansinstitusjoner som Norfund spiller en særlig viktig rolle i denne situasjonen. Norfund er rustet til å videreutvikle porteføljen, og til å spille en sentral rolle i næringsutvikling, jobbskaping, mobilisering av privat kapital og utbygging av en klimavennlig energiforsyning i fattige land. Samtidig vil lave globale energipriser fortsatt være utfordrende for energinvesteringer der kraftproduksjonen er markeds eksponert. Tilsvarende vil svak økonomisk utvikling og ustabile valutaer i land som har vært rammet av lave råvarepriser, særlig i det sørlige Afrika, fortsatt være utfordrende for flere av investeringene både i energisektoren og øvrige sektorer i disse landene.

Norfund vil fortsatt prioritere investeringer med høy addisjonaltet med store utviklingseffekter. Det tilsier prioritering

av investeringer i energiproduksjon, mat og landbruk, samt finansinstitusjoner, spesielt finansinstitusjoner som finansierer små og mellomstore bedrifter og lavinntektsgrupper, herunder mikrofinans. Det primære investeringsinstrumentet vil fortsatt være egenkapital og egenkapitaltilliggende instrumenter.

Norfund vil opprettholde sitt høye ambisjonsnivå for miljømessige og sosiale standarder og god virksomhetsledelse. Herunder stiller vi i alle investeringer krav om å tilfredsstille IFCs Performance Standards. Norfund vil bistå våre selskaper i arbeidet med å tilfredsstille disse kravene. Gjennom tilskuddsordningen har vi mulighet til å bistå med for eksempel styrking av interne kontrollsystemer eller bedrede HMS-rutiner.

Våre ambisjoner med hensyn til å maksimere og måle og dokumentere utviklingseffektene fra investeringene vil styrkes ytterligere. Vi vil særlig legge vekt på å realisere Norfunds strategiske mål, herunder å prioritere MUL, Afrika sør for Sahara, starte opp nye bedrifter, sikre addisjonaltet og mobilisere privat kapital. Norfund har allerede gjennomført flere investeringsprosjekter i sårbare stater som Myanmar og Sør-Sudan, og vi vil fortsette arbeidet med å utvikle nye instrumenter og arbeidsformer tilpasset forholdene i sårbare stater.

Norfund markerer dette året fondets 20-års jubileum. Norfund vil framover videreføre den fokuserte strategien som har preget fondets investeringer det siste tiåret gjennom videreutvikling av våre investeringsplattformer, vår kompetanse og rolle som en aktiv strategisk minoritetsinvestor. I 2017 etableres et nytt regionkontor i Accra i Ghana som utgangspunkt for nye investeringer i Vest-Afrika. I et 10-års perspektiv kan det bli aktuelt å inkludere hele Afrika sør for Sahara i Norfunds geografi.

Oslo, den 28. mars 2017

Kristin Clemet
Styreleder

Per Kristian Sbertoli

Borghild Holen

Vegard Benterud

Brit K. S. Rugland

Martin Skancke

Kjell Roland
Administrerende direktør

Finn Marum Jebsen

Nina Elisabeth Hansen

RESULTATREGNSKAP

(Tall i 1000 kr)	Note	Norfund		Norfund konsern	
		2016	2015	2016	2015
Renteinntekter lån - investert portefølje	1	137 265	178 073	137 265	178 073
Realiserte aksjegevinster	1	200 780	1 123	200 780	1 123
Mottatte utbytter	1	239 894	87 175	253 420	87 175
Andre driftsinntekter	1	23 419	7 581	23 471	7 218
Resultatandel tilknyttet selskap	5	-172 906	66 474	-47 825	157 624
Sum driftsinntekter		428 452	340 425	567 111	431 212
DRIFTSKOSTNADER					
Lønnskostnad	2	90 659	85 845	90 659	85 845
Avskrivning varige driftsmidler	4	1 706	1 834	1 706	1 834
Andre driftskostnader	2,3	60 831	85 139	61 020	88 124
Sum driftskostnader før valutaregulering av lån og nedskrivninger investeringsprosjekter		153 196	172 818	153 385	175 803
Agioregulering av lån til prosjekter/ disagio(-)	1	-11 179	233 656	-11 179	209 714
Nedskrivning investeringsprosjekter (-)/ tilbakeføringer(+)	1	-163 216	-139 327	-372 543	-139 327
Driftsresultat		100 861	261 936	30 004	325 797
Andre renteinntekter		9 694	15 177	9 700	15 242
Andre finansinntekter		50 421	160 640	52 326	161 149
Andre finanskostnader		91 974	11 438	92 604	43 771
Finansresultat		-31 859	164 378	-30 578	132 620
Resultat før skatt		69 002	426 314	-574	458 417
Skattekostnad	11	-5 221	-141	-5 221	-141
ÅRSRESULTAT		63 781	426 173	-5 795	458 276
OVERFØRINGER					
Overført til overskuddsfond	13	63 781	426 173		
Majoritet					
Minoritet					
SUM DISPONERT		63 781	426 173		

BALANSE

(Tall i 1000 kr)	Note	Norfund		Norfund konsern	
		2016	2015	2016	2015
EIENDELER					
Anleggsmidler					
Varige driftsmidler					
Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	4	7 768	3 593	7 768	3 593
Sum varige driftsmidler		7 768	3 593	7 768	3 593
Finansielle anleggsmidler					
Investeringer i tilknyttet selskap	5	6 190 899	4 679 205	5 229 154	3 592 379
Sum finansielle anleggsmidler		6 190 899	4 679 205	5 229 154	3 592 379
Sum anleggsmidler		6 198 667	4 682 798	5 236 922	3 595 972
Omløpsmidler					
Fordringer					
Andre fordringer	6	141 016	130 379	141 016	130 276
Sum fordringer		141 016	130 379	141 016	130 276
Investeringer					
Aktiverte prosjektutviklingskostnader	7	17 412	3 372	17 412	3 372
Lån til investeringsprosjekter	1,8	1 994 851	2 024 637	1 994 851	2 024 637
Egenkapitalinvesteringer	1,9	7 368 327	7 100 301	8 679 311	8 620 612
Sum investeringer		9 380 590	9 128 310	10 691 574	10 648 621
Bankinnskudd, kontanter og kontantekvivalenter					
Bankinnskudd	12	2 384 994	1 143 201	2 385 068	1 145 857
Sum bankinnskudd, kontanter og kontantekvivalenter		2 384 994	1 143 201	2 385 068	1 145 857
Sum omløpsmidler		11 906 600	10 401 889	13 217 658	11 924 754
SUM EIENDELER		18 105 268	15 084 688	18 454 580	15 520 727

BALANSE

(Tall i 1000 kr)	Note	Norfund		Norfund konsern	
		2016	2015	2016	2015
EGENKAPITAL OG GJELD					
Egenkapital					
Innskutt egenkapital					
Grunnfondskapital	13	9 389 750	8 281 250	9 389 750	8 281 250
Reservekapital	13	3 305 250	2 935 750	3 305 250	2 935 750
Sum innskutt egenkapital		12 695 000	11 217 000	12 695 000	11 217 000
Opptjent egenkapital					
Overskuddsfond	13	3 714 835	3 789 230	3 899 527	4 034 121
Sum opptjent egenkapital		3 714 835	3 789 230	3 899 527	4 034 121
Minoritet				164 526	191 115
SUM EGENKAPITAL		16 409 835	15 006 231	16 759 053	15 442 236
Gjeld					
Avsetning for forpliktelser					
Pensjonsforpliktelser	2	26 767	24 422	26 767	24 422
Sum avsetning for forpliktelser		26 767	24 422	26 767	24 422
Kortsiktig gjeld					
Leverandørgjeld		0	0	10	33
Skyldige offentlige avgifter		5 687	5 346	5 687	5 346
Ubenyttede midler	14	3 588	10 254	3 588	10 254
Annen kortsiktig gjeld	5	1 659 390	38 436	1 659 475	38 436
Sum kortsiktig gjeld		1 668 666	54 036	1 668 760	54 069
Sum gjeld		1 695 433	78 458	1 695 528	78 491
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		18 105 268	15 084 688	18 454 580	15 520 727

Oslo, den 28. mars 2017

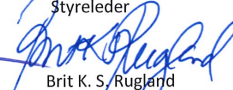

Kristin Clemet
Styreleder

Per Kristian Sbertoli

Borghild Holen

Brit K. S. Rugland

Martin Skancke

Finn Marum Jebsen

Vegard Benterud

Nina Elisabeth Hansen

Kjell Roland
Administrerende direktør

KONTANTSTRØMOPPSTILLING
KONTANTSTRØMOPPSTILLING

(Tall i 1000 kr)	Note	Norfund		Norfund konsern	
		2016	2015	2016	2015
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER					
Resultat før skattekostnad		63 781	426 173	-5 795	458 276
Ordinære avskrivninger	4	1 706	1 834	1 706	1 834
Tilbakeføring nedskrivning (-)/ nedskrivning investeringssprosjekter		-30 347	133 120	178 980	133 120
Forskjeller i kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger i pensjonsordning		-524	-476	-524	-476
Resultatandel tilknyttet selskap	5	172 906	-66 474	47 825	-157 624
Effekt av valutakursendringer		44 396	-366 939	44 396	-305 906
Endring i andre tidsavgrensingsposter		1 596 367	20 656	1 596 326	20 656
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		1 848 286	147 896	1 862 915	149 882
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER					
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	4	-5 881	-820	-5 881	-820
Innbetaling ifm. salg/tilbakebetalt fra aksjer/andeler ført mot kostpris		598 666	172 172	598 666	172 172
Utbetalinger ved kjøp aksjer/andeler i andre foretak		-2 645 782	-3 313 837	-2 645 782	-3 510 700
Utbetalinger ved lån til investeringer		-530 205	-299 935	-530 205	-299 935
Innbetalinger - avdrag lån investeringer		505 374	459 256	505 374	459 256
Innbetalinger andre investeringer		0	0	0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-2 077 828	-2 983 163	-2 077 828	-3 180 026
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER					
Innbetaling ved opptak av ny kortsiktig gjeld	14	0	21 000	0	21 000
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld		0	0	0	0
Utbetalinger ved nedbetaling av kortsiktig gjeld	14	-6 665	-27 183	-6 665	-27 183
Inn-/utbetalinger av egenkapital	13	1 478 000	1 480 000	1 460 788	1 677 534
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		1 471 335	1 473 817	1 454 123	1 671 351
VALUTAKURSENDRINGER, KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER					
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		1 241 793	-1 361 451	1 239 211	-1 358 793
Bankinnskudd, kontanter og kontantekvivalenter 01.01		1 143 201	2 504 651	1 145 857	2 504 651
Bankinnskudd, kontanter og kontantekvivalenter 31.12	12	2 384 994	1 143 201	2 385 068	1 145 857

REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet for NORFUND/NORFUND KONSERN består av følgende:

- *Resultatregnskap*
- *Balanse*
- *Kontantstrømoppstilling*
- *Noter*

Årsregnskapet, som er utarbeidet av fondets styre og ledelse, må leses i sammenheng med årsberetningen og revisjonsberetningen.

Særlige forhold som gjelder henholdsvis Norfund konsern eller Norfund er spesielt angitt i notene. For øvrig gjelder begge selskap.

GRUNNLEGGENDE PRINSIPPER – VURDERING OG KLASSIFISERING

Årsregnskapet er avlagt i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge gjeldende pr. 31. desember 2016. Årsregnskapet gir et rettviseende bilde av eiendeler og gjeld, finansiell stilling og resultat.

Årsregnskapet er basert på grunnleggende prinsipper om historisk kost, sammenlignbarhet, fortsatt drift, kongruens og forsiktighet. Transaksjoner regnskapsføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekter resultatføres når de er opptjent og kostnader sammenstilles med opptjente inntekter. Regnskapsprinsippene utdypes nedenfor. Når faktiske tall ikke er tilgjengelige på tidspunktet for regnskapsavleggelsen, tilsier god regnskapsskikk at ledelsen beregner et best mulig estimat for bruk i resultatregnskap og balanse. Det kan fremkomme avvik mellom estimerte og faktiske tall.

Vurdering av omløpsmidler/kortsiktig gjeld skjer til laveste/høyeste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Virkelig verdi er definert som antatt fremtidig salgspris redusert med forventede salgskostnader. Andre eiendeler er klassifisert som anleggsmidler. Vurdering av anleggsmidler skjer til anskaffelseskost. Anleggsmidler som forringes, avskrives. Dersom det finner sted en verdiendring som ikke er forbigående, foretas en nedskrivning av anleggsmidlet. Investeringene verddivurderes i henhold til IPEVs verddivurderings retningslinjer.

Det er i henhold til god regnskapsskikk noen unntak fra de generelle vurderingsreglene. Disse unntakene er kommentert i de respektive noter. Ved anvendelse av regnskapsprinsipper og presentasjon av transaksjoner og andre forhold, legges det vekt på økonomiske realiteter, ikke bare juridisk form. Be-

tingede tap som er sannsynlige og kvantifiserbare kostnadsføres. Inndelingen i segmenter er basert på fondets interne styrings- og rapporteringsformål, samt på risiko og inntjening. Det presenteres tall for geografiske markeder, da geografisk fordeling av aktiviteten er av betydning for å vurdere fondet. Tallene er avstemt mot fondets resultat og balanse.

DE VIKTIGSTE REGNSKAPSPRINSIPPENE FONDET FØLGER

Inntektsføringsprinsipper

I driftsinntekter inngår utbytte, gevinst ved salg av aksjer/eierinteresser i andre selskaper, renteinntekter på lån gitt til andre selskaper, styrehonorar, andre prosjektinntekter, gevinst ved salg av anleggsmidler og rente- og avdragsinnbetalinger fra låneporteføljen.

Gevinst ved salg av aksjer/eierinteresser i andre selskaper inntektsføres i det året salget skjer. Gevinster fra fond føres som utbytte. Renter inntektsføres etter hvert som disse opptjenes. Andre tilbakebetalinger fra aksjer/eierinteresser går til fradrag i bokført verdi og blir således ikke inntektsført.

Innbetalinger fra låneporteføljen føres til inntekt på innbetalingstidspunktet (kontantprinsippet).

Når lån til investeringsprosjekter klassifiseres som problemengasjementer, inntektsføres renter basert på nedskrevet verdi. Inntektsføringen av renter relatert til misligholdte, ubetalte renter tilbakeføres.

Finansinntekter og -kostnader

Renteinntekter på fondets likviditetsreserve innstående i Norges Bank og andre norske banker er ført som finansinntekter. Resultat av avsluttede terminkontrakter inngått for valutasikring av porteføljen er i sin helhet ført mot henholdsvis annen finansinntekt og annen finanskostnad.

Prosjektutviklingskostnader

Utviklingskostnader føres i balansen når det er sannsynlig at disse vil føre til fremtidige investeringer og positiv avkastning fra investeringen. Fastsettelsen av slike sannsynligheter innebærer bruk av skjønn basert på erfaringer og beste estimat på fremtidig utvikling. Med bakgrunn i Norfunds investeringsstrategi og geografiske satsningsområde, er forventninger om fremtidig utvikling forbundet med grad av usikkerhet. Ved tidlig fase av prosjektutviklingen vil en del av kostnadene bli løpende kostnadsført.

»

Tilknyttet selskap

Som tilknyttet selskap regnes foretak hvor Norfund har betydelig innflytelse, men som ikke er datterselskap eller felles kontrollert virksomhet. Tilknyttet selskap innarbeides i regnskapet etter egenkapitalmetoden. Fondets andel av resultatet i tilknyttet selskap, innarbeides i egen linje i regnskapsoppstillingen. I balansen vises eierandelene på tilsvarende måte i egen linje på aktivasisden. Investeringen i SN Power AS, Norfinance AS, KLP Norfund Investments AS og Arise BV bokføres som tilknyttet selskap i samsvar med god regnskapsskikk. I den grad man ikke har endelige tall, benytter man estimater for forventet resultat.

Egenkapitalinvesteringer

Norfund behandler normalt sine investeringer i andre selskaper som omløpsmidler, dvs. at egenkapitalmetoden ikke benyttes, selv om fondets eierandeler gir Norfund en betydelig innflytelse. Begrunnelsen er at formålet med Norfunds investeringer er å avhende hele eller deler av den enkelte investering etter normalt 3 – 10 år. Dette er i samsvar med Norfunds formål og i tråd med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk. God regnskapsskikk legger til grunn at slike investeringer i sin karakter er forbigående og derfor bør tas med under omløpsmidler. I henhold til Norfunds vedtekter § 12, skal ikke Norfunds egenkapitalinnskudd i et porteføljeselskap overstige 35 prosent av selskapets samlede egenkapital. I særlige tilfeller kan Norfunds egenkapitalandel være høyere, men likevel slik at fondets samlede egenkapitalandel ikke overstiger 49% av porteføljeselskapets samlede egenkapital.

Egenkapitalinvesteringer i selskaper er vurdert til det laveste av kostpris og markedsverdi ut i fra en konkret vurdering av hver investering, slik at enkeltinvesteringer nedskrives hvor dette anses påkrevet på grunn av antatt varig verdifall (individuell vurderte nedskrivninger). Det foretas ingen gruppevis nedskrivninger. Se også avsnittet om valutabehandling nedenfor.

Ved hel- eller delrealisering av investeringer blir gevinst/tap beregnet med utgangspunkt i opprinnelig kostpris i norske kroner. Dette medfører at realisasjoner blir en funksjon av endringer i valutakurs og verdiendring på investeringen i valuta.

Med avtalefestede investeringer menes at det foreligger en eksternt forpliktelse på oppgitt beløp.

I investeringsavtaler benytter Norfund ofte forskjellige instrumenter som opsjoner, konverteringsmuligheter etc. for å redusere risiko. Disse instrumentene er hensyntatt i verdi-vurderingen på den enkelte investering

Konsolidering

Konsernregnskapet inkluderer Norfininvest AS hvor Norfund eier 75 prosent og Norfinance AS eier 25 prosent. Norfund eier 49,8 prosent i Norfinance AS og eier gjennom det indirekte ytterligere 12,4 prosent i Norfininvest AS.

Bestemmende innflytelse oppnås normalt når konsernet eier mer enn 50 prosent av aksjene i selskapet, og konsernet er i stand til å utøve faktisk kontroll over selskapet. Minoritetsinteresser inngår i konsernets egenkapital. Transaksjoner og mellomværende mellom selskapene i konsernet er eliminert. Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede prinsipper, ved at datterselskapet følger de samme regnskapsprinsipper som morselskapet.

Oppkjøpsmetoden benyttes ved regnskapsføring av virksomhets sammenslutninger.

Utlån

Norfund forvalter to typer utlån:

- Utlån til Norfunds investeringer, utbetalt av Norfund (lån til prosjekter)
- Utlån til bedrifter i utviklingsland, som er overtatt fra NORAD (låneporteføljen)

Utlån (til prosjekter) betraktes som omløpsmidler.

Utlån (til prosjekter) betraktes som omløpsmidler.

Utlån vurderes til amortisert kost etter lineær fordelingsmetode.

Låneporteføljen som er overtatt fra NORAD er, med bakgrunn i fondets strategi, klassifisert som omløpsmiddel og bokført til historisk kost kr 0. Innbetalinger på lånene følger dermed kontantprinsippet og inntektsføres ved innbetaling.

Garanti

Norfund gir i noen tilfeller garantier i sammenheng med investeringer. Det gjøres regnskapsmessige avsetninger når sannsynligheten for at garantien gjennomføres er 10–50 prosent (25 prosent avsetning), 50–75 prosent (50 prosent avsetning) og >75 prosent (100 prosent avsetning). Garantiavsetningen er i balansen oppført under annen kortsiktig gjeld.

Konstaterte tap

Tap på engasjementer som er konstatert gjennom konkurs, utvikling av bedrift eller lignende og tap ved salg av aksjer, bokføres som konstaterte tap.

Valutaposter

Pengeposter bokføres til valutakurs ved regnskapsårets slutt. Urealisert valutagevinst/tap på utlån er inkludert i driftsresultatet. Urealisert gevinst/tap på andre pengeposter bokføres som finansinntekt/-kostnad. I verddivurderingen av investeringene (se ovenfor) inngår også vurdering av verdiendringer som følge av endringer i valutakurs.

Norfund har ikke sikret den investerte porteføljen ved bruk av sikringsinstrumenter. Norfund har imidlertid akseptert at SN Power AS gjør bruk av sikringsbokføring på sin portefølje. Gevinst og tap på sikring som er ført som en del av investeringen føres mot selskapets egenkapital så lenge sikringsinstrumentet er gjeldene. Ved salg av investeringen, vil den samlede verdien av gevinster/tap bli resultatført sammen med omregningsdifferanser for investeringen. Se forøvrig nærmere beskrivelse i SN Power AS's årsrapport.

Bankinnskudd, kontanter og kontantekvivalenter

Likvider består av bankinnskudd.

Kortsiktige fordringer

Kortsiktige fordringer er ført opp til sin antatte verdi og redusert for uerholdelige poster.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er oppført til kostpris og redusert med bedriftsøkonomiske avskrivninger ut i fra antatt økonomisk levetid på driftsmiddelet.

Leieavtaler

For leieavtaler som ikke balanseføres anses leiebetalinger som en driftskostnad som fordeles systematisk over hele leieperioden.

Egenkapital

Norfunds kapital er delt i grunnfondskapital, reservekapital og overskuddskapital. Fordelingen er foretatt på bakgrunn av rammevilkårene for Norfunds virksomhet ved at det skal gis melding til Utenriksdepartementet hvis fondets tap er av en slik størrelse at det angriper grunnfondskapitalen. Årets overskudd tillegges overskuddskapitalen, mens underskudd vil komme til fradrag i denne eller reservekapital, hvis førstnevnte fond er av en slik størrelse at det ikke dekker årets underskudd.

Offentlige tilskudd

Norfund mottar offentlige tilskudd som blir behandlet etter

NRS 4. Norfund har vurdert at nettoføring av offentlige tilskudd selskapet mottar gir det beste bildet av regnskapet.

Nærstående parter

Norfund definerer SN Power AS, Norfinance AS, Norfininvest AS, KLP Norfund Investments AS og Arise BV som nærstående part.

Utsatt skatt og skattekostnad

Norfund er unntatt beskatning gjennom egen paragraf i skatteloven. I enkelte land er Norfund pliktig å betale kilde-skatt på renter og utbytter.

Kontantstrømpstilling

Kontantstrømpstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden.

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnad

Selskapet har pensjonsordninger som gir de ansatte i Norge rett til avtalte fremtidige pensjonsytelser, kalt ytelsesplaner. Pensjonsforpliktelser beregnes etter linear opptjening på basis av forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden og aktuariemessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang, osv. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse består av brutto pensjonsforpliktelse fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidler. Netto pensjonsforpliktelser på underfinansierte ordninger er balanseført som avsetning, mens netto pensjonsmidler på overfinansierte ordninger er balanseført som langsiktig rentefri fordring dersom det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes. Arbeidsgiveravgift avsettes på netto pensjonsmidler.

Virkning av planendringer med tilbakevirkende kraft som ikke er betinget av fremtidig opptjening defineres som estimatavvik og føres direkte mot selskapets egenkapital.

Netto pensjonskostnad, som er brutto pensjonskostnad fratrukket estimert avkastning på pensjonsmidlene, klassifiseres som ordinær driftskostnad, og er presentert sammen med lønn og andre ytelser. Alle estimatavvik føres direkte mot selskapets egenkapital. Arbeidsgiveravgift beregnes på innbetalte midler til pensjonsordningen.

Selskapet har pensjonsordning for ansatte ved regionskontorene utenfor Norge, i hovedsak innskuddsbaserte ordninger.

NOTER

NOTE

NOTE 1 – SEGMENTINFORMASJON

SEGMENTINFORMASJON ETTER VIRKSOMHETSOMRÅDE:

Tabellen under viser en oversikt over resultatet til Norfunds investeringsavdelinger, låneporteføljen overtatt fra Norad (se note 6), fellesfunksjoner og annen virksomhet. Fellesfunksjonenes kostnader er fordelt i all hovedsak med utgangspunkt i antall ansatte innen hvert område og ligger fordelt som en del av annen driftskostnad.

(Tall i 1000 kr)	2016								
	NORFUND total	SMB-fond jfr årsberetning	Finansinstitusjoner	Ren energi	Mat og Landbruk	Felles funksjoner	Annen virksomhet	Låneporteføljen*	
DRIFTSINNTEKTER									
Renter - investert portefølje	137 265	0	113 165	13 812	10 288	0	0	0	
Realiserte gevinster	200 780	0	193 671	0	7 109	0	0	0	
Mottatte utbytter	239 894	125 143	74 373	38 532	1 846	0	0	0	
Andre prosjektinntekter	23 419	192	5 903	15 838	1 222	264	0	0	
Resultatandel tilknyttet selskap	-172 906	0	-164 868	-8 038	0	0	0	0	
Sum driftsinntekter	428 452	125 334	222 245	60 144	20 466	264	0	0	
DRIFTSKOSTNADER									
Lønn og personalkostnader	-90 659	-5 874	-17 912	-15 205	-20 057	-30 541	-1 026	-45	
Avskrivning varige driftsmidler	-1 706	0	0	-63	-67	-1 577	0	0	
Tap ved salg driftsmidler	0	0	0	0	0	0	0	0	
Annen driftskostnad	-60 831	-1 607	-5 928	-8 340	-6 980	-37 346	-632	0	
Fordeling av felleskostnader	0	-7 184	-23 020	-15 581	-21 567	69 463	-2 050	-61	
Sum driftskostnader	-153 196	-14 665	-46 859	-39 189	-48 670	0	-3 708	-105	
Agioregulering lån til prosjekter	-11 179	0	-9 256	7 351	-9 275	0	0	0	
Avsetning(-)/tilbakeføring(+) tap prosjekter	-163 216	-37 451	-51 959	825	-74 631	0	0	0	
Driftsresultat	100 861	73 219	114 170	29 131	-112 110	264	-3 708	-105	
Finansresultat **	-31 859	2 439	-51 370	-8 652	1 895	23 829	0	0	
Resultat før skatt	69 002	75 658	62 800	20 479	-110 215	24 093	-3 708	-105	
Skattekostnad	-5 221	0	-5 221	0	0	0	0	0	
Årsresultat	63 781	75 658	57 579	20 479	-110 215	24 093	-3 708	-105	
Konsern påvirkninger	0	0	0	0	0	0	0	0	
Sum konsern	63 781	75 658	57 579	20 479	-110 215	24 093	-3 708	-105	

* Inntekter er direkte henførbare. Kostnader er tildels direkte henførbare og tildels felleskostnader som er fordelt ved hjelp av fordelingsnøkler fastsatt på grunnlag av antall personer i arbeid.

** Finansresultatet inkluderer agio og disagio på bankbeholdning og kortsiktig gjeld i utenlandsk valuta.

Annen virksomhet inkluderer Veiledningskontoret for næringsutvikling i utviklingsland og Anbudsgarantiordningen.

2015								
	NORFUND total	SME Fond	Finans institusjoner	Ren Energi	Mat og Landbruk	Felles funksjoner	Annen virksomhet	Låneporteføljen*
	178 073	0	110 727	22 077	45 269	0	0	0
	1 123	0	0	1 123	0	0	0	0
	87 175	76 159	9 019	-570	2 566	0	0	0
	7 581	8	5 393	1 395	784	1	0	0
	66 474	0	-100 511	166 985	0	0	0	0
	340 425	76 167	24 628	191 011	48 619	1	0	0
	-85 845	-5 338	-17 686	-14 993	-18 794	-27 895	-1 078	-59
	-1 834	0	0	-60	-67	-1 708	0	0
	0	0	0	0	0	0	0	0
	-85 139	-1 807	-10 837	-31 967	-6 353	-32 987	-1 187	0
	0	-6 381	-19 621	-14 895	-19 849	62 590	-1 844	0
	-172 818	-13 526	-48 145	-61 914	-45 064	0	-4 109	-59
	233 656	0	131 260	16 444	85 951	0	0	0
	-139 327	17 520	-26 502	-41 905	-88 439	0	0	0
	261 936	80 161	81 241	103 636	1 066	1	-4 109	-59
	164 378	4 185	2 328	8 844	1 602	147 419	0	0
	426 315	84 346	83 569	112 480	2 668	147 420	-4 109	-59
	-141	0	0	0	-141	0	0	0
	426 173	84 346	83 569	112 480	2 527	147 420	-4 109	-59
	32 103	0	32 103	0	0	0	0	0
	458 276	84 346	115 672	112 480	2 527	147 420	-4 109	-59

NOTER

SEGMENTINFORMASJON I FORM AV GEOGRAFISK INNDELING:

2016						
(Tall i 1000 kr)	Afrika	Asia	Latin-Amerika	Global	Nedskrivning	Totalt
BALANSE						
Egenkapitalinvesteringer	3 684 184	309 752	3 716 912	227 714	-570 235	7 368 327
Lån til investeringer	998 465	404 678	646 493	74 515	-129 300	1 994 851
Sum balanse	4 682 650	714 430	4 363 405	302 229	-699 535	9 363 178
Konsernpåvirkninger	1 544 252	0	0	0	-233 268	1 310 984
Sum konsern	6 226 902	714 430	4 363 405	302 229	-932 803	10 674 162
Renteinntekter lån	73 511	31 786	29 449	2 519		137 265
Realiserte aksjegevinster	0	200 780	0	0		200 780
Mottatte utbytter	124 354	1 048	111 961	2 530		239 894
Mottatte styrehonorarer	1 091	0	649	0		1 740
Honorarer	16 938	1 502	2 252	987		21 679
Innbetalte avdrag låneporteføljen	0	0	0	0		0
Innbetalte renter låneporteføljen	0	0	0	0		0
Resultatandel tilknyttet selskap	-169 848	-3 058	0	0		-172 906
Sum driftsinntekter	46 046	232 059	144 310	6 037	0	428 452
Konsern påvirkninger	138 659	0	0	0	0	138 659
Sum konsern	184 705	232 059	144 310	6 037	0	567 111
Agioregulering lån prosjekter	15 567	-11 405	-13 463	-1 877		-11 179

NOTE 2 – LØNNSKOSTNAD

LØNN OG ANDRE PERSONALKOSTNADER

(Tall i 1000 kr)	2016	2015
Lønninger	64 146	61 587
Styrehonorarer	759	727
Arbeidsgiveravgift	8 593	7 770
Personalforsikringer	1 418	1 371
Pensjonskostnader	9 617	9 576
Andre ytelser	6 233	4 862
Refunderte personalkostnader	-106	-49
Sum lønn og andre personalkostnader	90 659	85 845

YTELSER TIL LEDENDE PERSONER

(Tall i 1000 kr)	Daglig leder	Styreleder	Styremedlemmer
Lønn/honorar	2 382 216	205 000	553 500
Ytelse til pensjonsforpliktelser	927 050		
Andre godtgjørelser	90 563		
Sum	3 399 829	205 000	553 500

Daglig leder har ingen etterlønnsavtale utover oppsigelsestid på 3 måneder. Styreleder har ingen avtale om etterlønn. Hverken daglig leder eller styrets leder har avtaler om bonusordning.

Styreleder har mottatt kr 205 000 (kr 196 500) for styrearbeid i Norfund 2016. Styremedlemmene har en årlig godtgjørelse på kr 110 700 (kr 106 000).

Selskapet har ikke aksje- og opsjonsordninger rettet mot ansatte, og det foreligger ingen planer om slike ordninger.

Norfund har en variabel lønnsordning (bonus) for alle ansatte utenom daglig leder. Ordninger utgjør totalt 2,5 prosent av Norfunds lønns-kostnader. Bonus utbetales for ekstraordinær innsats, og gjennomsnittlig utbetaling i 2016 var på kr 37 800 (26 000). Høyeste utbetaling representerte 13 prosent (8 prosent) av lønn og ligger således langt lavere enn kravet i Eierskapsmeldingen om maksimal bonus på 50 prosent av den ansattes lønn.

Det er kostnadsført honorar til revisor med kr 2 123 644 (kr 1 043 798) hvorav kr 532 442 (kr 507 669) relateres til lovpålagt revisjon, kr 88 125 (kr 32 688) for andre attestasjoner, og kr 1 502 967 (kr 503 442) for andre tjenester utenfor revisjon. Alle tall er inklusiv merverdiavgift.

ANTALL ANSATTE

Selskapet har 69 (67 i 2015) ansatte ved utgangen av 2016. Antallet sysselsatte årsverk har vært 69 (64,3 i 2015).

PENSJONSFORHOLD

Norfund er pliktig til å ha en tjenstepensjonsordning i henhold til lov om obligatorisk tjenstepensjon. For alle ansatte i Norge har Norfund en ytelsesbasert ordning. Den gir rett til definerte fremtidige ytelser. Ytelsen er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelse på ytelsene fra folketrygden. Full opptjeningstid er 30 år og utgjør 70 prosent av lønn opp til 12 G. Pensjonsordningen tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenstepensjon. Norfund har også en generell ordning hvor det opptjenes rettigheter utover 12 G. Denne ordningen ble lukket for nye medlemmer i 2012. Denne tas over driften og utgjør 66 prosent av lønn utover 12 G med en pensjonsalder på 67 år i beregningsgrunnet. Ved fratredelse, eller oppnådd pensjonsalder, vil den ansatte få oppgjør for verdien av oppsparte midler. Kostnadene ved denne ordningen er inkludert i beregningene over pensjonskostnader.

Lokalt ansatte ved Norfunds regionkontorer i Sør Afrika, Thailand, Kenya, Mosambik og Costa Rica har innskuddsbaserte pensjonsordninger og Norfund har ikke forpliktelser utover det som er blitt betalt gjennom året. Det er i 2016 kostnadsført kr 777 203 (kr 659 075) relatert til denne ordningen.

Daglig leder har pensjonsalder 65 år.

NOTER

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER

	2016	2015
Diskonteringsrente	2,1%	2,5%
Forventet avkastning på pensjonsmidler	3,0%	3,3%
Lønnsregulering	2,3%	2,5%
Pensjonsregulering	2,0%	2,3%
G-regulering	2,0%	2,3%
Turnover	9,0%	9,0%
Arbeidsgiveravgift	19,1%	14,1%

Pensjonskostnad (Tall i 1000 kr)	2016	2015
Nåverdi av pensjon opptjent i perioden	8 549	8 275
Kapitalkostnad av tidligere opptjente pensjoner	1 888	1 725
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-1 853	-1 708
Administrasjonskostnader	917	237
Resultatførte avvik	-1 225	0
Periodisert arbeidsgiveravgift ¹	1 340	1 203
Årets netto pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift	9 617	9 732

¹ Arbeidsgiveravgift er beregnet av innbetalt beløp.

Beregnete pensjonsforpliktelser (Tall i 1000 kr)	Sikrede	Ikke forsikrede	2016
Estimerte pensjonsforpliktelser	68 433	18 741	87 175
Estimerte pensjonsmidler	64 700		64 700
Netto pensjonsforpliktelser 31.12	3 733	18 741	22 475
Ikke resultatførte estimatavvik	713	3 580	4 293
Periodisert arbeidsgiveravgift ¹	0	0	0
Netto pensjonsforpliktelser 31.12	4 446	22 321	26 767

¹ Periodisert arbeidsgiveravgift blir beregnet av netto pensjonsforpliktelse.

Avstemming Inngående balanse – Utgående balanse (Tall i 1000 kr)	2016	2015
Balanseført netto pensjonsforpliktelser 01.01 inkl. arbeidsgiveravgift	24 422	25 913
Årets netto pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift	9 617	9 732
Estimatavvik ført direkte mot egenkapital	3 642	-133
Pensjonsutbet. AFP / usikrede, inkl. arbeidsgiveravgift	-385	-385
Investeringer i pensjonsmidler mv., inkl. arbeidsgiveravgift	-10 528	-10 705
Balanseført netto pensjonsforpliktelser 31.12 inkl arbeidsgiveravgift	26 767	24 422

Nordea Livs Asset Mix*	30.09.2016	30.06.2015
Eiendom	12,1%	14,7%
Aksjer	8,4%	9,4%
Obligasjoner til amortisert kost	47,5%	39,8%
Omløpsobligasjoner	28,8%	34,0%
Annet	3,2%	2,1%
Sum finansielle eiendeler	100,0%	100,0%

*1 kjente størrelser pr beregningsdato

Norfund konsern

Den er ingen ansatte i datterselskaper. Det er ikke utbetalt lønn eller styregodtgjørelser i datterselskap. Det er kostnadsført honorar til revisor med kr 2 209 769 (kr 1 098 767) hvorav kr 612 427 (kr 538 919) relateres til lovpålagt revisjon, kr 88 125 (kr 45 906) for andre attestasjoner, og kr 1 509 217 (kr 513 942) for andre tjenester utenfor revisjon. Alle tall er inklusiv merverdiavgift.

NOTE 3 – ANDRE DRIFTSKOSTNADER

(Tall i 1000 kr)	Norfund		Norfund konsern	
	2016	2015	2016	2015
Seminarer/konferanser/kompetanseheving	3 218	4 571	3 218	4 571
Reisekostnader	9 420	9 979	9 441	10 202
Ekstern assistanse prosjekter	26 043	49 402	26 048	52 041
Kostnader Anbudsgarantiordningen	427	866	427	866
Husleie inklusive felleskostnader	7 220	7 307	7 220	7 307
Annonser/trykksaker	1 101	813	1 101	813
Andre kostnader	13 402	12 203	13 566	12 326
Sum driftskostnader	60 831	85 139	61 020	88 124

NOTER

NOTE 4 – VARIGE DRIFTSMIDLER

(Tall i 1000 kr)	Driftsløsøre, inventar, og lignende	Fast byggnings- inventar	Biler	Kunst	Sum
Kostpris, ordinære avskrivninger og nedskrivninger					
Kostpris 01.01	11 306	837	971	69	11 385
+ tilgang i perioden	4 672	0	0	1 209	5 881
- avgang i perioden	-2 375	-837	0	0	-3 212
Kostpris periodeslutt	13 604	0	971	1 278	15 853
Akk. ordinære avskrivninger 01.01	8 313	837	439	0	5 971
+ periodens ordinære avskrivninger	1 512	0	194	0	1 706
- akk. ordinære avskrivninger solgte driftsmidler	-2 375	-837		0	-3 212
Akk. ordinære avskrivninger periodeslutt	7 451	0	633	0	8 085
Nedskrivning driftsmidler 01.01	0	0	0	0	0
+ periodens nedskrivninger	0	0	0	0	0
- akk. nedskrivninger solgte driftsmidler	0	0	0	0	0
Akk. nedskrivninger periodeslutt	0	0	0	0	0
Regnskapsmessig bokført verdi pr 31.12.16	6 152	0	338	1 278	7 768

Driftsløsøre, inventar og lignende avskrives lineært. Forventet levetid på driftsmidler er 3–4 år. Fast byggningsinventar avskrives over leiekontraktens tid. Kunst avskrives ikke. Biler avskrives lineært over 8 år.

NOTE 5 – INVESTERING I TILKNYTTET VIRKSOMHET/DATTERSELSKAP

(Tall i 1000 kr)	Arise BV	SN Power AS	KLP Norfund Investments AS	Norfinance AS	Norfininvest AS	Total
Formelle opplysninger:						
Anskaffelsestidspkt.	31.08.2016	02.06.14	01.01.13	27.06.13	03.12.2014	
Forretningskontor	Utrecht	Oslo	Oslo	Oslo	Oslo	
Eierandel	33,1 %	50 %	51 %	49,8 %	75 %	
Stemmeandel	33,1 %	50 %	50 %	49,8 %	75 %	
	(Tilknyttet virksomhet)	(Tilknyttet virksomhet)	(Tilknyttet virksomhet)	(Tilknyttet virksomhet)	(Datterselskap / konsern)	

Opplysninger relatert til anskaffelsestidspunktet:

Anskaffelseskost		1 684 585	179 359	295 660	1 177 976	
------------------	--	-----------	---------	---------	-----------	--

Opplysninger relatert til årets tall:

Inngående balanse 01.01.16		3 127 271	180 151	284 957	1 086 826	4 679 205
Tilgang i året	1 762 692		56 473			1 819 165
Solgt i året						0
Merverdi emisjon	0	0	0	0	0	0
Andel årets resultat (+/-) ¹	-4 457	-3 058	-4 980	-35 330	-125 081	-172 906
Nedskrivninger						0
Andel årets justeringer ført direkte mot egenkapitalen	60 922	-195 457		-30		-134 565
Utgående balanse 31.12.16	1 819 158	2 928 756	231 644	249 596	961 745	6 190 899

¹ Andel årets resultat bygger på endelige tall fra virksomheten.

AVTALEFESTEDE INVESTERINGER I TILKNYTTET SELSKAP/DATTERSELSKAP

Det ble 31.08.2016 gjennomført en avtale om kjøp av 33,1 prosent av aksjene i bankinvesteringsselskapet Arise BV. Kjøpet skal delvis finansieres gjennom overdragelse av Norfunds aksjer i NMBZ, Banco Terra, Real People PTY og Norfininvest AS samt gjennom kontant-innskudd. I påvente av myndighetsgodkjenninger, er aksjene i nevnte selskaper i fortsatt juridisk eierskap hos Norfund AS pr 31.12.2016. I henhold til avtalen, er Norfund forpliktet til å skyte inn kapital tilsvarende avtalt verdi av de overdragende aksjene dersom disse aksjene ikke juridisk godkjennes overført til Arise BV. På bakgrunn av dette er det bokført en tilsvarende gjeld på 187 mill USD.

Aksjonærvtalen mellom Norfund og Statkraft som omhandler etableringen av SN Power innebærer en kapitalplan for mulige investeringer med årlige tilskudd fra Norfund opp til 60 millioner USD i perioden 2016-2018 ved kapitalbehov i SN Power.

KLP Norfund Investments AS er et felles investeringsselskap sammen med KLP. Formålet med samarbeidet er å foreta investeringer i prosjekter i utviklingsland for å fremme bærekraftig utvikling i en periode over fem år for et beløp på inntil 1,7 milliard kroner.

Norfund etablerte i 2013 selskapet Norfinance AS sammen med KLP, Perestrokia, Skagen Kon-Tiki fond og Solbakken AS med formål å investere i afrikanske banker og finansinstitusjoner, og i første omgang med et beløp på 136 millioner USD. Innskudd av kapital og eierandeler fra investorene er gjennomført i 2014 og 2015 samt at selskapet har mulighet til ytterligere investeringer. Perestroikas andel i selskapet ble i desember 2016 overdratt til KLP.

Norfininvest AS er et investeringsselskap sammen med Norfinance AS. Selskapet investerte i april 2015 12,2 prosent i Equity Bank Ltd. På bakgrunn av Norfund's eierandel på 75 prosent, er Norfininvest AS konsolidert inn i Norfund konsern. Det er inngått en avtale om salg av selskapet til Arise BV forutsatt myndighetsgodkjenning.

NOTER

NOTE 6 – FORDRINGER

Låneporteføljen er bokført under fordringer. Låneporteføljen ble ved overføring fra NORAD i Norfunds regnskaper verdsatt til null i samsvar med St.prp. nr 1 (2000–2001), hvor porteføljen ble overført til Norfund uten bevilgningsvedtak. Tilbakebetalinger (renter og avdrag) fra låneporteføljen føres som inntekt i Norfunds regnskaper i henhold til regnskapsloven.

(Tall i 1000 kr)	Inngående lånesaldo 01.01.16	Innbetalte avdrag 01.01– 31.12	Innbetalte renter 01.01– 31.12	Avskrivning i løpet av året	Agioreg. i løpet av året	Utgående lånesaldo 31.12.16
TOTALT	5 616	0	0	0	0	5 616
Nedskrivning	5 616					-5 616
Bokført verdi	0					0

Norfund har vurdert verdien av låneporteføljen pr 31.12.16 til kr 0.

ANDRE FORDRINGER

(Tall i 1000 kr)	Norfund		Norfund konsern	
	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15
Fordring/rettighet ¹	28	1 260	28	1 260
Påløpte renter	73 934	86 352	73 934	86 352
Andre fordringer	67 054	56 696	67 054	42 665
Sum fordringer	141 016	130 379	141 016	130 276

¹ I forbindelse med salget av Aureos Capital fikk Norfund et kontantoppgjør, samt en rettighet til en andel av fremtidig suksesshonorar i førstegenerasjonsfondene. Rettigheten er verdsatt i forhold til verdien på førstegenerasjonsfondene per 31.12.16.

Andre fordringer: Alle fordringer har forfall innen et år. Av andre fordringer gjelder 32 547 (30 646) fordringer på konsern eller tilknyttet virksomhet, og relaterer seg i all hovedsak til prosjektkostnader.

NOTE 7 – AKTIVERTE PROSJEKTUTVIKLINGSKOSTNADER

Prosjekt (Tall i 1000 kr)	31.12.16	31.12.15
Aktiverte prosjektutviklingskostnader	38 866	26 943
Tapsavsetning pr 31.12.16	-21 454	-23 571
Bokført verdi aktiverte prosjektutviklingskostnader	17 412	3 372

Økt prosjektutviklingsaktivitet er en del av Norfunds økte satsing på fornybar energi og er Norfunds «Project development facility». Dette for å øke tilgang til investeringsmuligheter innen fornybar energi i utviklingsland.

NOTE 8 – LÅN TIL SELSKAPER I INVESTERINGSPORTEFØLJEN

(Tall i 1000 kr)	Valuta	Bokført verdi ¹ (i valuta)	Bokført verdi ¹ (kr)
LAAD	USD	7 500	64 650
Casquip Starch (Pty) Ltd	ZAR	30 703	19 350
European Financing Partners EUR ²	EUR	752	6 835
European Financing Partners USD ²	USD	10 661	91 900
Green Resources	USD	17 604	151 748
Sathapana Ltd.	USD	1 400	12 068
Africado	EUR	1 270	11 540
E+CO	USD	1 217	10 495
Real People Investment PTY	ZAR	190 000	119 415
DFCU Limited	UGS	5 271 429	12 493
TPS (Dar) Ltd.	USD	2 255	19 434
Techombank	USD	2 500	21 550
Great Lakes Agricultural Development Ltd	USD	150	1 293
Interact Climate Change Facility	USD	5 802	50 014
Amret Co Ltd	USD	6 000	51 720
Alios Finance Tanzania Ltd	USD	1 500	12 930
Banco Ficosha	USD	4 498	38 769
Agrica Limited	USD	6 332	54 586
Afrinord Hotels Investment USD	USD	2 157	18 590
Hattha Kaksekar	USD	5 250	45 255
Yara Tanzania Ltd.	USD	3 000	25 860
Prasac	USD	5 000	43 100
First Finance Plc	USD	3 000	25 860
Fondo de Desarrollo Local FDL	USD	3 000	25 860
UAP Properies Limited	USD	4 333	37 353
NMBZ Holdings Limited	USD	1 400	12 068
Alios Finance Zambia Ltd.	USD	2 500	21 550
Proximity Designs	USD	2 000	17 240
Trustco	ZAR	75 000	47 138
Interact Climate Change Facility	EUR	1 865	16 942
Housing Finance Company of Kenya Ltd	KES	1 000 000	82 520
Ficosha Guatemala	USD	1 500	12 930
Focus Financial Services	ZMW	50 000	43 559
ACLEDA Bank Lao Ltd	USD	5 527	47 644
African Century Infrastructure Services Ltd	USD	2 700	23 274
Sunripe (1976) Limited	USD	3 700	31 894

»

NOTER

» FORTS. NOTE 8 – LÅN TIL SELSKAPER I INVESTERINGSPORTEFØLJEN

(Tall i 1000 kr)	Valuta	Bokført verdi ¹ (i valuta)	Bokført verdi ¹ (kr)
AMC/Confianza	USD	2 500	21 550
Cape Dairy Biogas Plant (Pty) Ltd	ZAR	8 084	5 081
Banco Terra S.A.	EUR	490	4 456
Banco Lafise Bancetro S.A.	USD	10 000	86 200
Across Forest AS	NOK	1 800	1 800
Banco Industrial El Salvador	USD	10 000	86 200
Nam Sim Power Company	USD	3 319	28 606
BRAC Bank Limited	USD	7 500	64 650
Comercial Administradora S.A. Arrend	USD	3 500	30 170
Banco Promerica	USD	10 000	86 200
African Century Food Ltd	USD	3 000	25 860
Rwimi EP Company Ltd	USD	1 322	11 395
Associated Foods Zimbabwe (Private) Limited	USD	1 300	11 206
Banco Promerica S.A.	USD	10 000	86 200
Federacion De Cajas De Credito Y De Bancos De Los Trabajadores	USD	10 000	86 200

Mezzaninlån

Afrinor Hotel Investments A/S	EUR	2 710	24 623
BRAC Bank Limited	BDT	465 500	49 920
Financiera Desyfin S.A.	USD	2 633	22 699
Bronkhorstspruit Biogas Plant Pty Ltd	USD	26 046	16 370
Gigawatt Global Rwanda	USD	3 243	27 951
Renewable Energy Holdings Pty Ltd	ZAR	46 347	29 129
Periodisering oppstartsfee lån			-11 742
Sum lån til prosjekter ¹			2 124 152
Tapsavsetning lån pr 31.12.16			-129 300
Bokført verdi lån			1 994 851

I tillegg til lånene ovenfor er det gitt fire lån som er belastet ubenyttede midler Balkan som er bokført til kr null i henhold til NRS 4 om nettoføring av mottatte offentlige midler, jfr note 14.

Enkelte av lånene har en risiko som kan sammenlignes med egenkapitalinvesteringer. I tillegg er det gitt 7 garantier i størrelsesorden totalt 143 millioner kroner, hvorav 6 av disse har en sannsynlighet på <10 % for å bli realisert. For en av garantiene er det gjort en avsetning ca 13 millioner kroner som gjeld pr 31.12.2016

¹ Tall pr 31.12.2016 og før evt. nedskrivninger.

² European Financing Partners er lån syndikert av medlemmene i European Financing Partners. Norfunds andel varier 1-5 prosent. Det er gitt lån til Olkaria III, Cement du Sahel, CareWorks, Precision Air, Equity Bank, Maputo Private Hospital, Millicom Tanzania, Rabai Power Ltd., Zambef, PTA Bank, AFL, Jamaica Public Services, Co-operative Bank, Indorama Eleme Fertilizer, ETG, AFC, Bharti Airtel, NMB Tanzania, Fidelity Bank, Chase Bank, Stanbic Bank, Helios Towers, Eaton Towers, Mobisol, GHL and Olkaria 4

NOTE 9 – EGENKAPITALINVESTERINGER

Egenkapitalinvesteringer i fond (Tall i 1000 kr)	Valuta	Eierandel	Avtalefestet investering (i valuta)	Historisk kostpris ¹ (i valuta)	Avtalefestet investering (i kr)	Historisk kostpris ¹ (kr)
SEAF Sichuan SME Investment Fund	USD	13,3 %	1 208	1 203	7 522	7 483
Aureos East Africa Fund	USD	20,0 %	710	638	4 468	3 851
Aureos West Africa Fund	USD	26,0 %	1 863	699	14 528	4 495
Aureos Southern Africa Fund	USD	25,1 %	4 420	3 103	28 116	16 766
Aureos South East Asia Fund	USD	28,6 %	1 946	327	15 818	1 858
APIDC Biotech Fund	USD	7,7 %	2 643	2 643	15 994	15 996
China Environment Fund	USD	10,0 %	758	650	4 375	3 448
Aureos South Asia Fund (Holdings)	USD	23,5 %	13 283	11 609	82 283	67 850
Aureos Central America Growth Fund (EMERGE)	USD	14,3 %	1 549	1 376	9 989	8 497
CASEIF II	USD	13,8 %	1 892	1 471	12 115	8 485
Adenia Capital II	EUR	13,4 %	1 254	940	10 585	7 736
Horizon Equity Partners Fund III	ZAR	9,0 %	16 520	15 287	10 622	9 848
Africap Microfinance Investment Company	USD	7,4 %	3 000	1 967	19 741	10 837
Aureos Latin America Fund (ALAF)	USD	13,6 %	9 974	9 953	58 407	58 229
Seaf Blue Water Growth Fund	USD	20,0 %	3 313	1 934	23 330	11 440
NMI Global Fund ²⁾	NOK	45,0 %	130 935	101 575	130 935	101 575
NMI Frontier Fund ²⁾	NOK	45,0 %	108 000	71 900	108 000	71 900
GroFin Africa Fund	USD	9,4 %	9 636	7 875	61 990	46 810
Aureos Africa Fund L.L.C	USD	10,5 %	21 809	16 740	143 078	99 383
Fundo de Investimento Priv.Angola	USD	25,6 %	9 729	8 579	63 887	53 976
Fanisi Venture Capital Fund SCA	USD	34,5 %	14 250	12 514	97 077	82 109
Cambodia- Laos Development Fund	USD	20,4 %	4 000	3 707	26 050	23 527
Evolution One Fund	ZAR	6,7 %	38 409	27 233	25 834	18 809
AgriVie Fund	ZAR	9,4 %	73 350	70 956	52 148	50 644
Frontier Fund	USD	11,3 %	10 053	9 615	63 934	60 160
Prospero Microfinanzas Fund B.L.P.	USD	21,7 %	4 869	4 467	30 915	27 451
Aureos South East Asia Fund II	USD	2,2 %	4 726	3 083	37 356	23 194
Vantage Mezzanine Fund II	ZAR	5,4 %	96 784	84 258	58 059	50 187
Voxtra East Africa Agribusiness Ini	NOK	30,0 %	31 656	26 973	31 656	26 973
Africa Health Fund SA En Commandite	USD	9,5 %	9 606	7 219	66 345	45 765
Higher Education Financing Fund	USD	33,0 %	5 000	5 000	38 827	38 827
Coreco Central America Fund I LP	USD	22,0 %	10 000	4 997	76 993	33 868
NMI FUND III	NOK	24,4 %	183 970	82 005	183 970	82 005
Locfund II	USD	26,0 %	8 000	8 000	53 835	53 835
Ascent Rift Valley Fund Ltd	USD	12,8 %	10 000	1 789	85 441	14 665
Novastar Ventures East Africa Fund	USD	12,5 %	9 426	3 121	78 560	24 210

NOTER

» FORTS. NOTE 9 – EGENKAPITALINVESTERINGER

Egenkapitalinvesteringer i fond (Tall i 1000 kr)	Valuta	Eierandel	Avtalefestet investering (i valuta)	Historisk kostpris ¹ (i valuta)	Avtalefestet investering (i kr)	Historisk kostpris ¹ (kr)
Caseif III	USD	24,0 %	9 917	3 753	84 264	31 133
Grofin SGB Fund Ltd Partnership	USD	19,0 %	15 000	9 250	128 250	78 685
Cambodia-Laos-Myanmar Development Fund II LP	USD	15,5 %	9 938	549	85 549	4 614
BPI East Africa LLC	USD	16,8 %	6 000	1 359	51 519	11 510
Frontier Bangladesh II LP	USD	7,7 %	8 000	407	68 929	3 481
FIPA II ²⁾	USD	40,0 %	18 000	0	155 160	0
Sum investert i fond ¹⁾					2 406 453	1 396 118

Med avtalefestet menes at det foreligger en ekstern forpliktelse på oppgitt beløp. Ved omregning til kroner, er kurs ved utbetalingstidspunktet benyttet for den delen av beløpet som er utbetalt. For den delen som ikke er utbetalt er kurs pr 31.12.2016 benyttet.

¹ Tall pr 31.12.16 og før eventuelle nedskrivninger.

² Fondsinvesteringer med mer enn 35 prosent eierandel

NMI Global Fund, NMI Frontier Fund og NMI Fund III er Norfunds viktigste mikrofinansinvesteringer. Norske private kommersielle investorer har bidratt med betydelige eierandeler i alle 3 fondene.

Norfund var initiativtaker til å etablere det første aktive eierskapsfondet i Angola i 2009, FIPA. I 2016 investerte Norfund 40 prosent av kapitalen i FIPA II og investeringen er en videreføring av Norfunds engasjement og strategiske interesse i utviklingen av markedet for aktive eierskapsfond i Angola.

EGENKAPITALINVESTERINGER I MANAGEMENT SELSKAPER

(Tall i 1000 kr)	Valuta	Eierandel	Avtalefestet investering (i valuta)	Historisk kostpris ¹ (i valuta)	Avtalefestet investering (i kr)	Historisk kostpris ¹ (kr)
Lafise Investment Management	USD	20,0 %	2	2	17	17
Nordic Microfinance Initiative AS	NOK	33,3 %	28 370	24 192	28 370	24 192
European Financing Partners mgm	EUR	7,6 %	25	25	195	195
Angola Capital Partners LLC ²	USD	47,5 %	250	250	1 417	1 417
Interact Climate Change Facility S.A.	EUR	7,7 %	6	6	47	47
Fanisi Venture Capital management ²	USD	50,0 %	275	124	2 216	913
Norwegian Microfinance Initiative AS ²	NOK	50,0 %	30 000	30 000	30 000	30 000
Norfund Consultores Lda	MZN	99,0 %	20	0	4	0
Sum investert i management selskaper					62 266	56 782

¹ Tall pr 31.12.16 og før eventuelle nedskrivninger.

² Samarbeidsselskaper med 50 % eierandel

Angola Capital Partners er et forvaltningsselskap for investeringer i små og mellomstore bedrifter i Angola. Norfund var en av initiativtakerne til etableringen av selskapet og er et samarbeidsprosjekt med en lokal Angolansk bank, BAI. Norfund har med denne etableringen bidratt til å realisere Norfunds mål gjennom å videreutvikle kapitalmarkedet i Angola og å reise kapital til investeringer i små og mellomstore bedrifter. Selskapet er det første forvaltningsselskapet for aktive eierskapsfond i Angola, og ville ikke ha blitt realisert uten Norfunds deltakelse

Fanisi Venture Management Company er et managementselskap, der Norfund var en av initiativtakerne. Etableringen var et samarbeidsprosjekt med Amani Capital. Norfund har med denne etableringen bidratt til å realisere Norfunds mål gjennom å videreutvikle kapitalmarkedet i Øst-Afrika og å reise kapital til investeringer i små og mellomstore bedrifter. Selskapet er et av de første venture-lignende fondsselskaper i Øst-Afrika, og ville ikke ha blitt realisert uten Norfunds deltakelse.

Norfund etablerte i 2008 NMI (Norsk mikrofinansinitiativ) sammen med KLP, DnB-gruppen, Ferd og Storebrand. Norfund eide 50 prosent i forvaltningsselskapet Norwegian Microfinance Initiative AS og 45 prosent i hvert av de to investeringsfondene NMI Global og NMI Frontier. Norfund eier fortsatt 50 prosent i det nye Norwegian Microfinance Initiative AS og 45 prosent i hver av de to investeringsfondene NMI Global og NMI Frontier som forvaltes av dette nye utfisjonerte selskapet.

I 2013 etablerte vi et nytt fond, NMI Fund III. I løpet av 2016 investerte IFU i NMI fund III og i forvaltningsselskapet som skiftet navn til Nordic Microfinance Initiative AS. Norfund eier 33,33 prosent av Nordic Microfinance Initiative AS og 24,4 prosent i NMI Fund III. Deler av forvaltningsselskapet (tilsvarende eierandelene i NMI Global Fund og NMI Frontier Fund) ble utfisjonert og fikk det gamle navnet Norwegian Microfinance Initiative AS i løpet av 2016.

EGENKAPITALINVESTERINGER I SELSKAPER

(Tall i 1000 kr)	Valuta	Eierandel	Avtalefestet investering (i valuta)	Historisk kostpris ¹ (i valuta)	Avtalefestet investering (i kr)	Historisk kostpris ¹ (kr)
CIFI	USD	32,0%	16 500	16 500	116 182	116 182
TPS Afghanistan (Kabul Serena Hotel) Ltd	USD	17,1%	5 000	3 000	34 392	17 152
Afrinord Hotels Africa	EUR	20,0%	50	50	392	392
Banco Terra	MZN	6,5%	456 700	456 700	96 568	96 568
Casquip Starsh (Pty) Ltd.	SZL	28,7%	26 000	26 000	18 593	18 593
Africado ²⁾	EUR	40,0%	2 000	2 000	15 359	15 359
Real People Investment PTY	ZAR	15,7%	254 374	254 374	187 107	187 107
Agrica Limited	USD	26,9%	14 435	14 435	87 670	87 674
Tourism Promotion Services TPS	RWF	11,1%	1 287 434	1 287 434	12 510	12 510
Basecamp Explorer Kenya Ltd ²⁾	NOK	40,0%	9 000	9 000	9 000	9 000
TPS (Dar) Ltd	USD	28,5%	6 800	6 800	39 089	39 089
Agrivision	USD	22,7%	24 257	24 257	161 599	161 597
Kinyeti Venture Capital Limited ²⁾	USD	49,0%	3 750	3 750	22 121	22 121
Scatec Solar Kalkbult (RF) Pty Ltd	ZAR	35,0%	69 648	69 649	43 413	43 414
NMBZ Holdings Limited	USD	9,0%	4 944	4 944	28 803	28 800
Norsad	USD	11,0%	9 297	9 297	56 844	56 847
African Spirit Group Limited	USD	19,4%	5 000	5 000	30 694	30 694
Statkraft IH Invest AS	USD	18,0%	440 290	0		3 253 151
Kinangop Wind Park	USD	18,8%	13 240	13 370	94 274	95 393
Gigawatt Global Rwanda Ltd	USD	12,8%	797	589	5 705	3 915
Financiera Desyfin S.A.	USD	23,2%	6 000	6 000	36 772	36 772
African Century Food Ltd	USD	33,5%	9 601	9 601	66 059	66 056
African Century Infrastructure Services Ltd.	USD	20,0%	2 550	2 550	16 260	16 260
Comercial Administradora S.A. Arrend	USD	22,0%	4 000	4 000	29 904	29 904
Globeleq Ltd.	USD	30,0%	240 000	230 821	1 989 201	1 910 075
African Century Real Estate Limited	USD	14,3%	3 000	3 000	26 130	26 130
Advans MFI Myanmar Company Limited ²⁾	MMK	40,0%	1 560 000	130 000	10 246	865
Myanmar Finance International Ltd	USD	25,0%	1 431	1 431	12 428	12 426
Freight in Time Ltd	USD	24,0%	6 000	6 000	53 115	53 115
First Finance	USD	15,1%	1 000	1 000	8 479	8 479
Basecamp Explorer Kenya Limited ²⁾	USD	40,0%	850	790	7 366	6 788
BRAC Bank Limited	BDT	0,1%	24 500	24 500	2 675	2 675
Fondo de Desarrollo Local FDL	USD	10,7%	2 500	2 449	20 998	20 558
Nsongiezi Hydro Power	USD	30,0%	72	0	621	0
Sum investert i selskaper					3 587 679	6 485 661
Sum investert i selskaper¹⁾						7 938 562
Tapsavsetning investeringer pr 31.12.16						-570 235
Bokført verdi investeringer pr 31.12.16						7 368 327

NOTER

¹ Tall pr 31.12.16 og før eventuelle nedskrivninger.

² Egenkapitalinvesteringer med mer enn 35 prosent eierandel

Norfunds investering i Africado Ltd. utgjør en 40 prosent eierandel. Prosjektet er et oppstartsprosjekt innen landbruk, og partnerne hadde begrenset tilgang på kapital. Norfund vurderer investeringen i Africado som et særlig tilfelle der det som følge av kapitalmangel har vært nødvendig å gå over 35 prosent for i det hele tatt å få prosjektet realisert.

I Basecamp Explorer Kenya Ltd har Norfund en eierandel på 40 prosent. Den høye eierandel var nødvendig for å tilføre egenkapital av en størrelse som sikret en solid base for dette selskapets videre vekst.

Kinyeti Venture Capital Ltd er det første investeringselskapet som er etablert i Sør-Sudan. Norfunds eierandel er 49 prosent. Norfund har tatt en aktiv rolle i Kinyeti for å kunne tilby småbedrifter risikokapital i et meget vanskelig område. Målsetningen er å trekke inn ytterligere kapital fra andre partnere slik at Norfunds eierandel over tid reduseres.

Myanmar et prioritert land for Norfund og med begrenset kapitaltilgang fra andre investorer, var det ønskelig å erverve 40 prosent av Advans MFI Myanmar Company Ltd. sammen med en annen aktør som eier 60 prosent.

Norfund Konsern

(Tall i 1000 kr)	Valuta	Eierandel	Avtalefestet investering (i valuta)	Historisk kostpris ¹ (i valuta)	Avtalefestet investering (i kr)	Historisk kostpris ¹ (kr)
Sum investert i selskaper Norfund						7 938 562
Equity Bank Holdings Ltd	KES	12,20 %				1 544 252
Sum investert i selskaper						9 482 814
Tapsavsetning investeringer pr 31.12.16 konsern						-803 503
Bokført verdi investeringer pr 31.12.16						8 679 311

NOTE 10 – REALISERTE INVESTERINGER

Noten viser beregnet gevinst/tap samt årlig IRR i Norfunds eiertid for realiserte investeringer i 2016. Totalt tilbakebetalt beløp fra investeringene inkluderer alle kontantstrømmer, eksempelvis utbytter, salgssum samt annen avkastning, gjennom Norfunds tid som eier. Investering og realisasjon av prosjektene kan være gjennomført over flere år, og beregnet realisert gevinst/tap vil således kunne være regnskapsført i ulike perioder.

Norfund har realisert følgende investeringer i perioden:

(Tall i 1000 kr)	Hattha Kaksekar Ltd (HKL)	Matanuska Africa	TPS Pakistan
Kostpris, innskutt kapital	41 889	110 901	21 161
Totalt tilbakebetalt investering	251 432	-	42 787
Gevinst/tap (-) solgte investeringer	209 544	-110 901	21 626
Realisert gevinst (+) / tap (-)	160 710	-110 901	6 774
Realisert valuta	48 834	0	14 852
Første utbetalingsår	2008	2008	2008
Investeringsvaluta	USD	USD	USD
Beregnet IRR i investeringsvaluta (årlig)	36 %	-100 %	3 %

Det har vært innfrielse av ni lån i løpet av året. Dette inkluderer realisering av lån for Matanuska Africa.

NOTE 11 – SKATTEKOSTNAD**Norfund**

Skattekostnader relaterer seg i sin helhet til kildeskatt på utbytte og renter fra utenlandske investeringer. Norfund er fritatt for skatt i Norge gjennom egen paragraf i skatteloven.

Konsern

Konsernselskaper kan være egne skattesubjekter og vil beregne skatt på ordinær måte i henhold til gjeldende lover. Det er ikke beregnet noen skattekostnad i konsernselskaper for 2016.

NOTE 12 – BANKINNSKudd, KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER**Norfund**

I bankinnskudd på kr 2 384 994 079 inngår saldo på sperret skattetrekkskonto med kr 3 133 083. Videre er kr 4 723 218 av selskapets likvider bundet opp gjennom ubenyttede midler. Disse midlene kan bare brukes i samsvar med retningslinjer satt opp for bruk av ubenyttede midler (se note 14).

Av selskapets totale bankinnskudd er kr 1 525 179 669 innestående i Norges Bank.

Konsern

Det er ikke bundne midler i konsernet ut over det som fremgår i opplysningene for morselskapet.

NOTE 13 – KAPITALBEVEGELSE**Norfund**

(Tall i 1000 kr)	Grunnfonds- kapital	Reserve- fondskapital	Over- skuddsfond	Sum egenkapital
Kapital 01.01.16	8 281 250	2 935 750	3 789 230	15 006 230
Tilført kapital 2016	1 108 500	369 500		1 478 000
Egenkapitaljustering for tilknyttet selskap ført direkte mot EK (jfr. note 5)			-134 535	-134 535
Estimatavvik pensjoner			-3 642	-3 642
Årets overskudd			63 781	63 781
Kapital 31.12.16	9 389 750	3 305 250	3 714 835	16 409 835

Reservekapitalen kan kun anvendes til dekning av tap som ikke kan dekkes av andre fondsavsetninger utenom grunnfondskapitalen.

Tildelt kapital i 2016 er fordelt med 75 prosent til grunnfondskapital og 25 prosent til reservefondskapital i henhold til Norfunds instruks § 9.

Egenkapitaljusteringen er som følge av justering av Norfunds andel i SN Power AS og Arise BV på bakgrunn av endring i sikringsinstrumenter, kursendring USD mot NOK samt andre justeringer. SN Power AS og Arise BV avlegger regnskap i USD.

NOTER

Norfund Konsern

(Tall i 1000 kr)	Grunnfonds- kapital	Reserve- fondskapital	Over- skuddsfond	Minoritet	Sum egenkapital
Kapital 01.01.16	8 281 250	2 935 750	4 034 121	191 115	15 442 236
Tilført kapital 2016	1 108 500	369 500			1 478 000
Egenkapitaljustering for tilknyttet selskap ført direkte mot EK (jfr. note 5)			-134 535		-134 535
Estimatavvik pensjoner			-3 642		-3 642
Årets overskudd			12 154	-17 949	-5 795
Utbytte minoritet			-8 571	-8 641	-17 212
Kapital 31.12.16	9 389 750	3 305 250	3 899 527	164 526	16 759 053

NOTE 14 – UBENYTTEDE MIDLER (NORFUNDS TILSKUDDSORDNINGER)

I St.prp. Nr 1 (2014-2015) er det gitt midler til tilskuddsordning for å styrke utviklingseffektene i forbindelse med Norfunds investeringsaktiviteter. Midlene skal i hovedsak benyttes i løpet av budsjettåret, men ubenyttede midler kan overføres. I henhold til NRS 4 er lån som er gitt behandlet etter nettoføring i regnskapet.

Tilskuddsmidlene benyttes til å øke utviklingseffekten av Norfunds investeringer gjennom virksomhetsforbedringer og lokalsamfunnsutvikling, samt til å utvikle nye prosjekter i sektorer og land med spesielt stor risiko. Støtte kan for eksempel gis til opplæring og kompetanseoverføring, helse- og likestillingstiltak, arbeidstakerrettigheter, bedring av internkontroll, virksomhetsstyring og energieffektivitet. Midlene er behandlet som kortsiktig gjeld, og ikke utbetalt beløp inngår i Norfunds likviditet. Ved dekning av kostnader fra midlene reduseres gjelden med tilsvarende beløp. Grunnet kutt i bistandsbudsjettet ble det ikke tildelt nye midler i 2016, men ubenyttede tilskuddsmidler utbetalt til Norfund i 2015 ble overført til 2016. Hele balansen på 4,6 millioner kroner ble benyttet i løpet av året.

Norfund har i perioden 2011-2015 forvaltet midler fra ambassaden i Juba for forberedelse av Fula Rapids vannkraftprosjekt i Sør Sudan frem til investeringsklart prosjekt. Prosjektet ble besluttet avviklet i 2015, og 4,2 millioner kroner av ikke benyttede tilskuddsmidler ble tilbakebetalt i desember 2015.

Norfund har i tillegg mottatt et tilskuddsfond øremerket for prosjekter på Balkan, og det meste av midlene er gitt i lån til finansieringsselskap.

(Tall i 1000 kr)	Ubenyttede midler Norfund		Ubenyttede midler Fula Rapids		Ubenyttede midler Balkan	
	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15	31.12.16	31.12.15
INNBETALINGER						
Overført fra forrige år	4 633	5 524	0	4 083	5 621	6 831
Innbetalt i året	0	21 000	0	0	0	0
Tilbakebetalinger tilskuddsmidler	0	0	0	-4 216	0	0
Sum innbetalinger	4 632	26 523	0	-133	5 621	6 831
Inntekter	0	0	0	0	299	222
UTBETALINGER						
Generelle kostnader						
Administrasjon av fond	0	0	0	-254	0	0
Generell oppfølging	0	-44	0	0	-453	-330
Intervensjon						
Prosjektutvikling	-2 327	-1 190	0	387	0	0
Styrke og støtte utviklingseffekter i prosjekter	-4 683	-17 159	0	0	0	0
Forsterke samfunnsansvar	-2 301	-3 498	0	0	0	0
NMI oppstartsstøtte	0	0	0	0	0	0
Lokale investeringsfond						
Oppfølgingskostnader	0	0	0	0	464	187
Lån til prosjekter	0	0	0	0	-2 368	-1 351
Sum utbetalinger	-9 312	-21 891	0	133	-2 358	-1 494
Fordelte renteinntekter	0	0	0	0	27	60
Merforbruk dekket av Norfund	4 679	0	0	0	0	0
Ikke-utbetalte midler	0	4 633	0	0	3 588	5 621
Ikke-utbetalte midler totalt pr 31.12	0	3 588	0	0	0	0

Ubenyttede midler Balkan hadde ved utgangen av 2016 to utestående lån på 1,6 millioner Euro, ett lån på 0,2 millioner Euro samt en egenkapitalinvestering på 0,1 millioner Euro.

NOTER

NOTE 15 – OPPLYSNINGER OM FINANSIELL MARKEDSRISIKO OG BRUK AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

Markeds- og valutarisiko

Norfunds investeringer gjennomføres i utviklingsland hvor land, markeder og selskaper kjennetegnes av høy risiko. Den fremtidige avkastning handler om evnen til å håndtere muligheter og risiko som eksisterer i løpet av investeringsperioden.

Norfunds investeringer gjennomføres i stor utstrekning i USD, men vil i enkelte tilfeller også være i annen valuta. Siden Norfund har NOK som basisvaluta betyr dette at Norfunds fremtidige avkastning i stor grad vil bli påvirket av forholdet mellom NOK og USD (ev. annen valuta hvor det er aktuelt). De ulike investeringene Norfund investerer i kan også være utsatt for svingninger mellom lokal valuta og USD.

Norfunds investeringsavtaler er i stor utstrekning i USD, mens Norfunds likvider er plassert som kontolån i Norges Bank i NOK.

Valutakurser benyttet i omregning		31.12.16	31.12.15	Endring i året
US Dollar	USD	8,620	8,809	-2,1%
Sør Afrikanske Rand	ZAR	0,629	0,565	11,2%
Rwanda Franc	RWF	0,010	0,012	-11,3%
Kenyanske Schilling	KES	0,083	0,084	-1,7%
Uganda Shilling	UGS	0,002	0,003	-7,1%
Mozambique Metical	MZN	0,120	0,185	-35,2%
Bangladesh Taka	BDT	0,107	0,109	-1,9%
Cambodien Riel	KHR	0,002	0,002	-1,4%
Swaziland Lilangeni	SZL	0,630	0,567	11,1%
Euro	EUR	9,086	9,619	-5,5%

Renterisiko

Norfund er først og fremst påvirket av renterisiko gjennom likvide midler som er plassert i norske banker. Renten på utlån til prosjekter kan også være påvirket av renterisiko avhengig av rentefastsettelsen på de ulike lånene. Utlån til prosjekter er som regel knyttet til variabel LIBOR-rente pluss en margin.

Kredittrisiko

Lån til prosjekter er vurdert til antatt virkelig verdi. For øvrig er lånenes risiko delvis avspeilet i betingelsene for det enkelte lån. Det Norfund definerer som «Låneporteføljen» medfører ingen regnskapsmessig kredittrisiko, da denne ikke har noen balanseverdi. Generelt betraktes risikoen forbundet med lån som relativt høy, og er i karakter mer å betrakte som egenkapitalrisiko enn som tradisjonell lånerisiko.

Likviditetsrisiko

Norfund har ingen rentebærende gjeld. Norfunds likviditetsrisiko er forsøkt synliggjort ved å kvantifisere de avtalefestede investeringer.

NOTE 16 – FORPLIKTELSER

	Leieperiode	Årlige leiekostnader
Lokaler på Fridtjof Nansens Plass 4, Oslo	15.11.16 - 31.12.2026	5 236 094

Norfund besluttet i 2004 å opprette en anbudsgarantiordning for å stimulere til økt økonomisk samarbeid og investeringer i utviklingslandene. Ordningen administreres av GIEK. Denne ordningen har i 2016 belastet regnskapet til Norfund med 426 702 kr. Anbudsgarantiordningen var i utgangspunktet en treårig prøveordning som varte ut 2007. Ordningen er forlenget.

Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO-0103 Oslo
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
Fax: +47 23 27 90 01
www.deloitte.no

Til generalforsamlingen i Norfund

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Norfunds årsregnskap som viser et overskudd i selskapsregnskapet på kr 63 781 000 og et underskudd i konsernregnskapet på kr 5 795 000. Årsregnskapet består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Norfund per 31. desember 2016 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Norfund per 31. desember 2016 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets eller konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

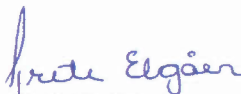
Uttalelse om øvrige lovmessige krav*Konklusjon om årsberetningen*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 28. mars 2017
Deloitte AS

Grete Elgåen

statsautorisert revisor

Norfund 20 YEARS 1997-2017

NORFUND'S HOVEDKONTOR I OSLO, NORGE

Adresse:
Fridtjof Nansens plass 4
0160 Oslo, Norway
Telefon: +47 22 01 93 93
E-post: post@norfund.no

NORFUND'S KONTOR I SAN JOSÉ, COSTA RICA

Postadresse:
P.O. Box 5848-1000
San José, Costa Rica
Besøksadresse:
Escazu Corporate Center
Costado Sur, Multiplaza Escazu
San José, Costa Rica
Telefon: +506 2201 9292
Fax: +506 2201 5028

NORFUND'S KONTOR I NAIROBI, KENYA

Postadresse:
P. O. Box: 66162-00800,
Nairobi, Kenya
Besøksadresse:
4th Floor Arlington Block,
14 Riverside Drive, Nairobi,
Kenya
Telefon: +254 722-209156/7
eller +254-20-4207000

NORFUND'S KONTOR I MAPUTO, MOSAMBIK

Adresse:
Rua Joseph Ki-Zerbo
n.º 253 Maputo,
Mosambik
Telefon: +258 214 949 65

NORFUND'S KONTOR I BANGKOK, THAILAND

Adresse:
Level 25th, Exchange Tower,
Suite 2501-2 Sukhumvit Road,
North Klongtoey, Wattana,
Bangkok 10110, Thailand
Telefon: +66 2 663 5112

NORFUND'S KONTOR I ACCRA, GHANA

Under etablering